

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašova ulica šte. 31.
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 24.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Opravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.

Inseratni oddelak: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 493

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana
št. 11.842 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.247.

Ljubljana, 17. novembra.
V Beogradu je bil sinoči podpisan nov sporazum. Tokrat med radikali. Vlada sporazuma res zasluži svoje ime, njeni uspehi na tem polju so ogromni. Narod ima kar solzne oči in skoraj pozablja svoje jake in skrbi, ki takorekoč tudi niso kar tako, ko vidi, kako se sedaj že poldrugo leto neprestano tako krasno sporazumevajo Radić z radikali, Uzunović z Radićem, Maksimović s Pašićem, Pašić z Uzunovićem. In v radostnem pričakovanju čuje, kako mu Radić obeta, da bo sedaj pričelo epohalno stvaritelno delo vlade in njene večine. Kakor znano so se dosedaj že vse Radićeve napovedi obistinitile in ni ga srečnejšega ljudstva kakor je naše, odkar mu reže beli kruiček režim RR. G. Radić je izbral tudi pravi trenutek, da nam razodene veliko tajnost o 40 važnih zakonih, ki samo zato še niso bili sprejeti v Narodni skupščini, ker parlamentarni odbori niso bili povsem delazmožni. O tem dosedaj še ni nihče nič vedel in dobro je, da gospodje od RR ne skrivajo več svojega dela. Proč s sramežljivostjo na nepravem mestu in ob nepravem času!

Seveda, jugoslovenska javnost je dosedaj presojala podobne Radićeve napovedi in ocene nekoliko skeptično. Naučila se je smatrati baš nasprotno za resnico, kar trdi najzgovornejši izmed vseh politikov, kar jih danes prepone svet. In se ni varala. Tudi tokrat je očitno, da je najnovejši sporazum iz ekspedient, ki naj gospodi, ki so na krmilu države pomagali, držati se še nekaj časa nad vodo. Radikali držijo »sporazum« z Radićem, katerega bi tako radi poslali v deveto deželo, zato, ker jim Radić omogoča, da komandirajo pri upravi države, Radić proglašja sporazum z radikali za narodno svetnjo, ker je to zanj edina možnost sedeti na ministrskih stoli. Iz istega razloga so se sinoči pobotali razdvojeni radikalni prvaki. Epa kakor druga struja se ne čuti dovolj močno, da izvojuje konflikt do zmagovitega konca in sklenili so premirje v oblikičasne poravnave. Komuniké, ki je bil izdan po sinočni, kakor pravijo zelo veseli večerji, jasno potrjuje, da ni bilo rešeno niti eno od načelnih vprašanj, ki razdvajajo radikale v dva tako sovražna si tabora. Pristaši g. Uzunovića so se poklonili g. Pašiću, kar so tem lažje storili, ker dosedaj javno in očitno nikdar niso osporavali njegove avtoritete, pašičevci pa so vrnili milo za drago pristajajoč na tezo, da uživa Uzunovičeva vlada zaupanje radikalnega kluba, česar ta klub dosedaj tudi še ni nikdar formalno zanihal. Svoji mentalni pridržki niso niti eni, niti drugi dali zapisati. A vsa javnost za nje zna in nikomur ni prikrito, da je s tem komunikéjem le nastopila kratka doba oddiha za obe strani, ki bo trajala natančno tako dolgo, dokler se eden izmed obeh kompaktiscentov ne čuti dovolj močnega, da drugega pogazi.

Interesantno je zasledovati, kako cenijo ostale politične grupe važnost in pomen radikalne poravnave. Voditelj SDS g. Pribečević je svoje mnenje jasno izrekel in je dal s tem duška prepričanju ogromne večine naroda. Politiki Demokratske zajednice sodijo podobno. Radić je sedaj na strani Uzunovičeve grupe in računa, da bo končna odločitev padla proti Pašiću. Klerikalci, ki so si po svoji gorostasni celjski nerodnosti zaprli pot k obema RR, so v splošno začudenje postali Pašičevi simpatizerji. Najnovejša številka ministra Maksimovića, glavnemu Pašičevemu nasprotniku blizu stoječega »Političnega glasnika« razodeva, kako je doktor Korošec poskušal biti aranžer nove kombinacije pod Pašičevim vodstvom in sedaj tudi razumemo, da se je s tako vnuemo javil kot priča proti svoji lastni stranki, katere glasila so cele mesece zatrevjala, da je Pašić oče korupcije. Docela v smislu elastike, ki je postala vodilni princip klerikalne politike, je sedaj g. Pašić moral postati klerikalcem patron, pod katerega zaščito upajo najti prostora pri državnem krmilu. G. Korošec stavi na Pašičevo karto in sanja o vladni šefov strank.

Mi smo prepričani da se bosta i Radić in Korošec opekla. Razvoj političnih dogodkov vodi v povsem drugo smer. Nobena umetna kombinacija ne odpravi usodopolne krize, ki se vedno globlje zajeda v našo državno življenje, odkar se je pričela doba gnilih breznačelnih kompromisov. Le koncentracija narodnih političnih sil na podlagi čistega in jasnega načelnega državnega in delovnega programa nas izvede iz kaosa. Aranžmani, kakor je sinočni in kombinacije, o kakršnih sanja gospod Korošec, so le trenutni zadržki na poti k tej edini soluciji naše politične krize.

Velik požar v Nišu

Beograd, 17. novembra. p. V Nišu je danes pogorel velik mlin tamošnje Okrožne banke. Škoda znaša nad 12 milijonov dinarjev. Uničenih je 40 vagonov moka.

V radikalno poravnavo nihče ne veruje

Skeptični komentariji sinočnega komunikéja. — Prihodnje dni bo sklican radikalni klub. — Radić in Korošec. — Nova nada klerikalcev: vlada šefov strank.

Beograd, 17. novembra. p. S sinočnje radikalne večerje, na kateri je došlo do poravnave, se doznajajo idilične podrobnosti. Večerja se je končala v zelo veseljem razpoloženju in Radić, ki o ničemer ne more molčati, je danes okrcal svoje prijatelje izjavljajoč novinarjem: Mnogo bolje bi bilo, ako bi se namesto dobrega petja malo resneje delalo v odboru. Politični krogi so danes živahno komentirali komuniké o poravnavi skreganih radikalov. Komentariji pa so jako skeptični. Kot edini pozitivni rezultat se beleži, da bo sedaj sklican radikalni klub, da razpravlja o političnem položaju ne da bi se bilo bati takojšnjega razkola.

Pribečević o radikalni poravnavi

Sprava je le taktična igra obeh skupin, katere finale bo ta-krat, ko se pokaže, kdo je drugega »nadmudrio«.

Beograd, 17. novembra. p. G. Svetozar Pribečević je nocoj dal novinarjem nastopno izjavo povodno snočne pomirjevalne večerje radikalov: Smatram, da je ta sprava radikalov polovična in površna, ne pa notranja in iskrena. Mislim, da je inicijativa izšla od Pašića, odnosno od njegove ožje okolice. Zelo karakteristično in interesantno je, da je bil glavni maher pri spravi g. Velizar Janković. Ni dvoma, da je veliko vlogo pri tem igral datum 27. novembra, ko poteče rok za anketni odbor. Ako radikali v vprašanju, o katerih razpravlja anketni odbor, niso kompaktni, kako se more to zahtevati od drugih strank, posebno od Radićeve stranke? Vlade skupine so lahko zelo širokogrudno sprejele ponudbo za pomiritev, ker so te grupe beati possidentes, blaženi, ki imajo oblast v rokah in ki z pomiritvijo ničesar ne izgubijo. Zato se je tudi g. Uzunović poženil, da je povdaril in podčrtal, da vlada stoji nad tem pomirjenjem in da se ne bo izpremenila. Pašičeva okolica pa je insistirala pri pomiritvi ne samo, da se doseže soglasnost v anketnem odboru, temveč tudi da se izpremeni vlada, pa je zato verjetno, da bo nova sloga trajala samo dotlej, dokler se ne začne vprašanje o izpremenitvi v vladi. Čim pa se bo dregnilo v to vprašanje, bo izginilo vse brez sledu, kakor je bilo to pred pomiritvijo.

Pred ratifikacijo mednarodnih socijalnopolitičnih konvencij

Skupščinski odbor je včeraj odobril 12 konvencij, osem pa jih je odklonil.

Beograd, 17. novembra. p. Zvečer je imela sejo sekcija za pretrdes mednarodnih socijalnopolitičnih konvencij. Po govoru ministra Simonovića ter poslancev Agatonovića in Demetriovića je bilo prvih 12 konvencij sprejetih. Te konvencije so: Konvencija glede nezaposlenosti, o zaposlovanju žensk pred porodom in po porodu, konvencija o nočnem delu žensk, o določitvi minimuma let starosti za deca v industrijskih podjetjih, o nočnem delu dece. Vse te konvencije so v glavni deli v našem zakonu o zaščiti delavcev. Nadaljna konvencija govori o določitvi minimuma starosti za sprejem dece v pomožna dela. Dalje konvencija o nedeljskem otmoru v industrijskih podjetjih, konvencija o minimumu starostnih let za sprejem mladine na delo kot premoraz in kurjač na parnikih, konvencija o zdravniškem pregledu dece in mladostnih delavcev na parnikih, konvencija o zavarovanju proti nezgodam, o zavarovanju

proti profesionalnim boleznim in o enakem postopanju napram tujim in domačim delavcem glede zavarovanja proti nezgodam.

Glede druge serije konvencij (8 po številu), katere je odbor odklonil, je poslanec Demetriović predlagal najpotrebnejše spremembe v našem delavskem zakonodavstvu, da ne bi prišli v spor z mednarodnim birom dela, ki bi mogel uporabiti gotove sankcije. Konvencije, ki jih je odbor odklonil, so nastopne: Konvencija o omejenem času dela v industrijskih podjetjih, o zavarovanju glede nezaposlenosti povzročene vsled brodoloma, o zaposlovanju mornarjev, o minimumu let starosti za sprejem dece v poljedelsko delo, za pravico združevanja in koaliranja poljedelskih delavcev, o zavarovanju zoper neizgode v poljedelskem delu, o porabljanju svinčevih barvil v slikarstvu in o delu v pekarnah.

Zakon o dobrovoljcih

Beograd, 17. novembra. p. Odbor za pretrdes zakonskega načrta o dobrovoljcih je danes nadaljeval razpravo. Pri čl. 2. se je ugovorilo na predlog posl. Pribečevića, da se smejo prošnje za dobrovoljska uverjenja vlagati še nadalje eno leto potem, ko bo zakon objavljen. Radićevci so ta rok hoteli skrajšati na 6 mesecev. To pa ni bilo sprejeto, ker je dr. Pivko dokazal, da bi bil na škodo onih dobrovoljcev, katerih dobrovoljsko svojstvo še ni ugotovljeno in za katere se izdeluje predstava na in-teministerijalni komite. V tem spornem vprašanju bo končno rešitev izdal vojni minister. Končni seznam dobrovoljcev se bo objavil v »Službenih novinah«. Pri čl. 3 je dr. Pivko stavil zahtevo, da dobljena zemlja preide v last dobrovoljcev s pravico zemljičnjinega prenosa. Ostra debata se je vršila radi izraza: »za naseljevanje«. Vlada predlagala, da se morajo oni, ki dobivajo zemljo, tudi tam naseliti. Dr. Pivko je dokazal, da potem velikemu številu dobrovoljcev ne bo mogoče, okoristiti se s to pravico. Mali poljedelci, obrtniki ali uradniki v službi itd. bi v tem primeru morali pustiti svojo hišo ali službo in se naseliti tam, kamor bi jih rgal agrarni minister. S tem bi se iz gospodarsko srednjih elementov ustvarjal agrarni proletarijat. Vlada vočna jo vztrajala, da je do-

brovoljec dolžan naseliti se v dotični ali v sosedni občin, kjer je dobil zemljo.

Dr. Pivko je potem predlagal, da se glede dolžnosti naselitve izvzame vsaj oni dobrovoljci, ki že imajo hišo ali zemljo v bližini dodeljene zemljišča v okoliš 25 kilometrov. Ta predlog je bil rezerviran. Glede nasledstva je dr. Pivko predlagal, da imajo kot pravni nasledniki onih dobrovoljcev, ki so umrli prej nego jim je bila dodeljena zemlja, ali prej predno je zemlja prešla v njihovo last v smislu čl. 7, prvenstveno pravico otroci, potem žena in roditelji, ako so siromašnega stanja in ako jim je dobrovoljce bil vzdrževalce.

Odvetniški zakon gotov

Beograd, 17. nov. p. Zvečer je bila seja odbora za pretrdes načrta odvetniškega zakona. Razpravljalo se je o členih 15. do 20. Zakonski predlog je bil sprejet z zelo majhnimi izpremembami. Velika razprava je bila glede določb o disciplinarnem postopku. Glede predpisov za odvetniški penzijski fond, se je konstatiralo, da ne odgovarjajo pojmu penzijskega fonda. Dotična določba pa je bila kljub temu sprejeta z dodatkom, da se prepusti odvetniškim zborom popolna svoboda glede eventualnega oživotvorenja teh predpisov. Načrt je bil soglasno sprejet. Za poročevalca v Narodni skupščini je bil določen g. Laza Marković.

Fašisti pripravljajo nova presenečenja

Danes ali jutri odobri senat zakon o smrtni kazni. — Mussolini zaslišuje fašistovske poveljnike. — Nadaljne aretacije. — Pobegli opozicijski. — Mobilizacijske odredbe za milico.

Rim, 17. novembra o. Današnja seja senata, ki se je pričela ob 14.30, je potekla brez vsakega posebnega dogodka. Senatski odbor je razpravljaj o 19 zakonskih načrtih, med katerimi je najvažnejši on, ki govori o uvedbi smrtne kazni. Odbor je v načelu že izrazil svojo soglasnost z načrtom in bo kvečjem pripravil kake spremembe pri izvajanju. Izvoljen je bil poseben pododbor, ki bo sestavljal poročilo komisije, ki pride najbrže že jutri pred plenem senata ali najkasneje v petek. Prvotno se je splošno pričakovalo, da bo tudi v senatu uvedeno za razpravo zakona o obrambi fašistovskega režima najno postopanje, kar pa se je izkazalo za neuporabno. Razpravo o tem načrtu pričakujemo politični krogi z velikim zanimanjem, ker bo najbrže imel Mussolini pri tej priliki važen govor o zunanji in notranji politiki Italije.

Rim, 17. novembra o. Mussolini zaslišuje še vedno prefekte raznih pokrajin. Ko bo to zasliševanje končano, pride na vrsto zasliševanje poveljnikov vojaških okrajev fašistovske milice in potem morda tudi tajnikov fašistovskih pokrajinskih zvez. Na ta način si hoče Mussolini ustvariti popolno sliko o položaju v posameznih pokrajinah. V prvih dneh decembra se sestane pod predsedvom ministrskega predsednika odbor za žitno bitko.

Berlin, 17. novembra s. »Vorwärts« poroča s švicarsko-italijanske meje: Aretaciji republikanskega poslance Paccinettija je sledilo še mnogo drugih aretacij. Aretirani so bili komunistični poslanci Graziadei, Maffi, Gnamozzi, Damen, Ribolzi in Repossi. Domnevajo, da bo ista usoda zadela tudi parlamentarno skupino komunistov, ki šteje 12 poslancev. Poleg teh je bilo prijetih večje število socijalno-demokratskih poslancev med njimi Dante in Galliani. Mnogo poslan-

cev je zbežalo v inozemstvo in jih policija pridno zasleduje. Med njimi so bivši ravmateli »Avanti« Pietro Nelli, republikanski poslanec Evgen De Ghesa, tajnik združenih socijalno-demokratskih strank Zanarini in republikanski poslanec Mario Bergamo. Domnevajo, da so to prvi ukrepi za določitev prislilnega stalnega bivališča.

Benetke, 17. novembra. I. Politični tajnik fašistov Casellati je fadal navodila direktorja za primer nenadnega zbiranja fašistov. Po tem navodilih se na raznih krajih Benetk postavijo močne sile, ki bodo v danem trenutku dale v presledkih po deset sekund trikrat ostre žvižge, znaki, da imajo fašisti takoj zapustiti svoje delo in se javiti pri svojih okrajnih poveljnikih, ki jih bodo razdelili na mestih, kjer je njihova navzočnost potrebna. Gotovo število zanesljivih fašistov ostane na razpolago poveljstvu. Tekom ene ure se morajo vsi fašisti, ki imajo člansko izkaznico, zglediti pri okrajnem poveljstvu. Ako jih kasneje zakliče na cesti brez posebnega naloga, im smatralo za nasprotnike. Pri alarmu zbrani fašisti ne smejo nadlegovati nefašistovskega občinstva, kolikor je to pač mogoče, vendar naj prebivalci prve ure po izdani mobilizacijskem povelju ne ostanejo na cestah. Demobilizacija fašistov se obavi z lupaki in z dvema dolgima žvižgoma siren. Od tega trenutka dalje jamči tajnik organizacije oseb no za redni promet po mestu.

Insbruck, 17. novembra. d. Kakor znano so po atentatu na Mussolinia fašisti zasedli tudi tiskarno, v kateri se tiska glasilo katoliške ljudske stranke »Nuovo Trentino« in ustavil list. Pred par dnevi pa so si fašisti dovolili šalo in izdali zopet ta list, vendar s fašistovskimi napisi in v fašistovskem duhu. Hkrati so objavili, da je list prestopil k fašizmu.

Nevarnost krize v Franciji odstranjena

Poincaré osebno poravnal spor v zadevi ministra Marina. — Popolno soglasje v vladi narodne koncentracije.

Pariz, 17. novembra. d. Ministrski svet je imel včeraj sejo, na kateri je podal zunanji minister Briand daljše poročilo o zunanje-političnem položaju in o pripravah za decembrsko zasedanje Društva narodov. Na razgovor je prišla tudi zadeva ministra Marina. Socijalisti in radikalni socijalisti so očitali ministru, ki ga je poslala v kabinet zveza desničarskih strank, da se je zelo nepovoljno izrazil o levčarskem kartelu. Čigar časopisje je celo pisalo, da je vsled tega nadaljnje sodelovanje z desnicami v vladi nemogoče.

Mnogo listov je že pisalo, da preti vladi kriza. V zadevi je posegel ministrski predsednik Poincaré sam, ki se mu je posrečilo poravnati spor. Ako bi bila v tej stvari proti pričakovanju stavljena s katerekoli strani interpelacija, bi Poincaré zahteval v zbornici zaupnico.

Pariz, 17. novembra. d. Po končani proračunski razpravi v zbornici je po-

vzel besedo ministrski predsednik Poincaré in izjavil, da mora zahtevati odgovodev interpelacije radikalna Hulina o sobotnem govoru ministra Marina. Potem je prečital izjavo, v kateri je naglašal, da je imel pri sestavi svojega kabineta pred očmi le finančno obnovo Francije in zbral v svoji vladi najboljše može, ne glede na strankino pripadnost. To je storil, ker je računal, da bodo ti može časno opustili svoje strankarske spore in delovali le za gospodarsko obnovo države. Minister Marin je v svojem govoru izrazil le svoje osebno mnenje, ni pa izrazil naziranja vlade. Na seji ministrskega sveta je iz lastnega nagiba izjavil, da nikakor ni mislil političnega nasprotnika žaliti.

Zbornica je v centru in na desnici navdušeno ploskala Poincaréju. Predsednik zbornice je nato predlagal odgovodev interpelacije, ki je bila sprejeta, ne da bi Poincaré zahteval zaupnico.

Burna proračunska razprava v Varšavi

Začasna izognitev spora med zbornico in Pilsudskim. — Ostra kritika narodnih demokratov, očitajo Pilsudskemu skrivnostno politiko. — Fašistovski odposlanec pri Pilsudskem.

Varšava, 17. novembra. d. Sejmski marsal je na včerajšnji seji parlamenta predlagal, naj zbornica ne razpravlja o predlogu glede razveljavljenja tiskovnega dekreta, ki ga je izdal ministrski predsednik Pilsudski, ampak naj odstopi zadevo ustavnemu odboru, da ga prouči. Sejm je sprejel predlog z veliko hladnostjo. S tem se je zbornica zaenkrat izognila sporu s Pilsudskim, ki bi vsekakor moral nastopiti. Z mnogih strani se čuje, da vlada sedaj sama uvideva nesmiselnost novih prestopov tiskovnih določb in da bo zato najbrže sama stvar spravila z dnevnega reda.

Pri proračunski razpravi so narodni demokrate ostro kritizirali postopanje ministrskega predsednika Pilsudskega. Dejali so, da je spravil njegov prevrat državo v notranjo in zunanjo desorganizacijo in da nihče ne pozna več programa in načrtov ministrskega predsednika, tako da nihče ne more vedeti, ali se hoče ločiti od Francije in Italije in se približuje Angliji, ali pa napraviti iz enotne Poljske federativno državo ali iz republike monarhije. Politika

Poljske je na zunaj in na znotraj tajinstvena in škoduje državi na vseh koncih in krajih.

Kot glavni govornik desničarske opozicije je nastopil narodni demokrat dr. Glombinski, ki je ostro napadal vlado v proračunski debati in izjavil, da kabinet terorizira sejm. Z znižanjem avtoritete sejma vlada nikakor ne bo zvišala svojega ugleda. Ko je govoril o napadu na njegovega tovariša Zdzechowskega, je zagnala levica velik hrup v dvorani. Dr. Glombinski je v nadaljnjih svojih izjavah kritiziral tudi vojsko. Izrazil je upanje, da bo vlada opustila svoje dosedanje tajinstveno delo in povedala parlamentu, kakšne cilje ima.

Varšava, 17. novembra. d. Min. predsednik Pilsudski je sprejel italijanskega poslance Lanfrancija, ki je eden voditeljev fašistovske stranke Lanfrancioni je prišel v avdienco v črni fašistovski srcaji. Razgovor je trajal del časa. Tekom razgovora je dal Pilsudski poslancu dve sliki, eno zanj, eno pa za Mussolinija.

Radić se je včeraj opravičil poslaniku Bodreru

Beograd, 17. novembra. r. Davi je bil St. Radić takoj po otvoritvi seje kluba HSS pozvan, naj nemudoma pride k zunanjemu ministru dr. Ninčiću, kjer ga je že čakal italijanski poslanik general Bodrer. Ta sestanek je dr. Ninčić aranžiral, da je dal Radiću priliko se opravičiti g. Bodreru za znano izjavo. V daljšem razgovoru z Bodrerom je St. Radić obžaloval svoje napade nanj ter izjavil, da so njegova naziranja v mnogih ozirom povsem slična z naziranj generala Bodrera. S tem je bilo nastalo nesoglasje poravnano.

Gradbene direkcije bodo odpravljene

Beograd, 17. novembra. r. Na včerajšnji seji Narodne skupščine je odgovoril minister za javna dela Milorad Vujčić na vprašanje zemljoradniških poslancev Moskovičevića in Kokanovića o nedovoljenih zgradbah v zetski oblasti in o tem, zakaj ne obstoji na Cetinju gradbena sekcija. Pri tej priliki je izjavil, da naravnava odpraviti vse gradbene direkcije ter »inovati« samo gradbene referente pri posameznih oblastih, kakor zahteva to zakon o srezkih in oblastnih upravah. To namerno bo izvršil, čim izbere sposobno in izkušeno ljud-

Strankin dan SDS

Izvršni odbor Samostojne demokratske stranke je sklenil, da naj pristiži SDS praznujejo 5. december ali kak drug dan začetkom prihodnjega meseca kot strankin dan.

Kaj naj pomeni ta strankin dan? To pomeni m. dr., da se naj tega dne vsi člani stranke spomnijo nanjo, in sicer z denarnimi prispevki.

Vse organizacije Samostojne demokratske stranke v najmanjših selih, vaseh, trgih in največjih mestih naj organizirajo za ta dan zbiranje prispevkov za stranko. Kako naj to organizirajo, je njihova stvar. Uredile in izvedle bodo to na način, ki najbolje odgovarja krajevnim razmeram in običajem.

V krajih, kjer ni organizacije SDS, bodo organizirali zbiranje prispevkov za stranko poverjeniki, kjer pa tudi teh ni, naj si pristiži sestavijo poseben odbor za to nalogo.

Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača. Vsak tudi najmanjši prispevek bo stranki dobrodošel. Najmanjši prispevek, ki ga more vsakdo dati, naj bo en dinar. Redki so taki, ki ne bi mogli prispevati niti dinarja. Kdo pa more dati več, naj da več, ker daje za stranko, ki ima idealen program in vodi nesebično in odločno borbo za naš rod.

Stranke ne morejo vzdrževati posamezniki. Nihče ni tako bogat, da bi sam mogel vzdrževati stranko in četudi bi mogel in hotel, bi to ne bilo zdravo. Ni treba, da bi bila stranka odvisna od enega samega človeka, odvisna pa bi bila, ako bi samo eden človek financiral stranko s svojimi sredstvi.

Zdravo je samo to, da se vsi združijo in vzdržujejo svojo stranko. In zato pozivamo organizacije ter prijatelje Samostojne demokratske stranke, naj 5. decembra, odnosno na dan, ki ga bodo v svojem kraju določili za strankin dan, izvrše svojo dolžnost ter tako dovršeno organizirajo zbiranje prispevkov.

Dr. Wilfan je bil po pomoti izpuščen

Pravi fašistovski Impero. — Pojasnilo o Wilfanovi avanturi. — Javno pismo zastopnikov evropskih manjšin.

Rim, 17. novembra. c. Današnji »L'Impero« prinaša sledečo »zafrkacijo«: V listih se čita, da je bil poslanec dr. Wilfan izpuščen na svobodo, ker je bil aretiran po pomoti. Mi bi radi videli, da bi bil poslanec dr. Wilfan izpuščen po pomoti, ker je bila njegova aretacija popolnoma v redu in na mestu.

Trst, 17. novembra o. Dr. Wilfan je bil aretiran, ker je bilo njegovo ime prvotno v seznamu opozicijskih poslancev, ki ga je sestavil Turati ter ga predložil radi razveljavljanja mandatov poslanski zbornici na otvoritveni seji. Šele par ur pred otvoritvijo se je s bila imena dr. Wilfana in ostalih treh poslancev narodnih manjšin črtala iz tega seznama. Takoj po razveljavi opozicijskih mandatov so prešli karabinerji nalog, da aretirajo iz razlogov javnega reda vse izključene opozicijske poslance. Tako je prišlo do aretacije dr. Wilfana v Rimu, ki je bil potem po dveh dneh izpuščen na svobodo. Na poti iz Rima v Trst je bil dr. Wilfan zopet aretiran v Firenzi na podlagi seznama, ki ga je sestavil Turati. Bil pa je po dveh urah zopet izpuščen, tako da je mogel nadaljevati pot še z istim vlakom, s katerim se je pripeljal v Firenzo.

Berlin, 17. novembra d. Odbor za pripravo tretjega kongresa narodnih manjšin objavlja v zvezi aretacije poslanca dr. Wilfana v Rimu:

»V stvari dr. Josipa Wilfana, zastopnika slovensko-hrvaške skupine v italijanskem parlamentu, smatramo podpisani člani odbora za pripravo tretjega kongresa organiziranih narodnih manjšin v Evropi za svojo dolžnost, da izrazijo predsedniku odbora pred vsi evropsko javnostjo svoje simpatije in solidarnost. Dr. Wilfan je z obžudovanja vredno vnelo in veliko nesebičnostjo, zalozil se z vsi svojo silo in osebnostjo, deloval za dosego miru in sporazuma med narodi na raznih mednarodnih zborovanjih, tako na kongresih medparlamentarne unije, lig Društva narodov itd. zlasti pa na obeh ženevskih zborovanjih organiziranih narodnih skupin v Evropi. On je bil tisti, ki se je pri določevanju programatičnih zahtev našim skupinam zavezal z vso odločnostjo za to, da more le narodna strplivost postati vodilno načelo pri rešitvi narodnostnega problema. Dr. Paul Schiemann, nemški poslanec v letonskem parlamentu, Leo Motzkin, predsednik odbora židovske delegacije, grof Stanislaw Sierakowski, bivši poljski poslanec v pruskem deželnem zboru, Geza Szullo, madžarski poslanec v češkoslovaškem parlamentu, dr. Ewald Ammende, poele vodeči tajnik odbora.«

Hrupna seja rumunske zbornice

Bukarešta, 17. novembra. d. Na večerajšnji seji poslanske zbornice je hotel poslanec Meier-Ebner interpellirati vladno zaradi znanih dogodkov v Černovicah. Izjavil je, da je v začetku svojih izjav, da je umorjen židovski dijak mučenik židovskega naroda v Rumuniji. Poslanec vladne stranke in antisemit profesor Cuza so ga prekinjali z ogorčenimi vzkliki. Hrup je postal vedno večji, tako da končno Meier-Ebner ni mogel več govoriti. Zato je predložil predsedništvu zbornice pismeno interpelacijo. Nato je povzel besedo poslanec Cuza in izjavil, da bo tudi on v zvezi dogodkov v Černovicah predložil interpelacijo. Notranji minister Goga je dejal, da bo odgovoril kasneje na obe interpelaciji.

za stranko, da se nihče ne bo izognil svoji obveznosti prispevati za stranko.

Stranka potrebuje finančnih sredstev, da more izvesti propagando svojih idej med narodom. Denar je potreben za knjige, novine, brošure, proglase, slike, karikature, poštnino, brozjavke, prevozna sredstva, sploh za vsa ona moderna sredstva, brez katerih se uspešna agitacija in organizacija politične borbe ne more niti zamisliti. Velike demokracije sveta, angleška in ameriška, trošijo silen denar za politično propagando, zlasti v volilnem času. A tudi mi ne moremo iti s praznimi rokami na delo ter z uspehom poseči v borbo brez finančnih sredstev. Zlasti, kadar se moramo boriti z državno oblastjo, ki razen sredstev sile uporablja tudi korupcijo ter se poslužuje državnega denarja, da falzificira in duši voljo naroda.

Razen tega je strankin dan pomemben tudi z moralnega stališča. To je dan naše strankarske solidarnosti. To solidarnost dokazujemo, kadar dajemo vsi za isti cilj, za svojo stranko. Eden za vse, vsi za enega. To veliko načelo naj nam bo geslo naše strankarske organizacije. Zmagali bomo samo tedaj, če nas bo vodilo to geslo. Zato pokažimo na strankin dan, da smo složni, solidarni, da mislimo na svojo stranko, da jo ljubimo in da zanjo žrtvujemo. Pokažimo z deli, da jo smatramo za svojo, rodno, da ji njo stojimo in da prepolni z njenim duhom smelo hitimo k zmagi!

Kot predsednik stranke apeliram na vse prijatelje in tovariše v borbi, naj z energičnim in uspešnim organiziranjem strankinega dneva dokažejo življenjsko sposobnost stranke. Ne samo z besedami, temveč z deli pa tudi z žrtvami je treba dokazati, da resno pojmujemo veličino borbe, v katero smo zagazili radi rešitve naroda in domovine.

Svetozar Pribečević.

Iz Češkoslovaške

Zmanjšanje proračuna za vojsko. — Voljaki in orožniki izgubilo aktivno volilno pravico. — Afera vojuna Dimova. — Neuspeh pogajanj za odpravo vizov.

Praga, 17. novembra. (pr.) V proračunskem odboru je izjavil vojni minister, da so izdatki za vojsko v novem proračunu za četrta milijarda kron manjši kot doslej, t. j. za 13 odst. Minister je priporočal, naj ostane pri dosedanjih 18 mesečnih aktivnih vojaških službi. Utemeljeval je nadalje vladno predlogo, ki aktivnim vojakom in orožnikom zopet jemlje aktivno volilno pravico, da se vojska ne vda v politiko.

Glede proračuna zunanjega ministrstva je izjavil poslanik Pallier v imenu odsotnega dr. Beneša, da je bil sovjetski uradnik Dimov in flegantni zasaden pri volitvah in aretiran. Vlada je zaradi njegove zadeve protestirala pri sovjetski vladi in pri zunanjem komisarju Čicherinu. Na podlagi tega koraka je bil Dimov takoj odpuščen iz službe ruske misije v Pragi in izgnan iz države.

Glede reparacij je napovedal poslanik Pallier spomenico velesilam antante. Pogajanja s Poljsko, Jugoslavijo, Rumunijo in Belgijo zaradi ukinitja potnih vizov so doslej brez uspeha, ker te države odklanjajo ta predlog češkoslovaške vlade.

Razorožitev Nemčije

Pariz, 17. novembra. d. Francoska in angleška vlada si še nista na jasnem glede vojaške kontrole, zlasti pa ne glede nadzorovanja demilitarizirane cone v Porenju. Anglija je za to, da se od časa do časa omeji kontrolna komisija ob nadzorovanju Društva narodov. Francija pa smatra, da mora ostati kontrola v permanentni, vendar pod nadzorstvom Društva narodov.

Berlin, 17. novembra. d. S francosko vlado se vrše pogajanja glede še nepojasnjenih vprašanj, ki se nanašajo na razorožitev Nemčije, ki naj bi dovela do popolne odprave vojaške kontrole. Upati je da bo do pogajanja do začetka zasedanja Društva narodov končana in da se bo medzavezniška vojaška kontrola odpravila najkasneje do konca prihodnjega leta.

Čicherin pride v Pariz

Pariz, 17. novembra. k. Kakor poroča »L'Intransigeant«, pričakujejo ljudskega komisarja Čicherina, ki bo v kratkem odpotoval iz Moskve, dne 24. t. m. v Parizu, kjer se bo sestal z Briandom. Prej pa namerava Čicherin posetiti v Frankfurtu nekega zdravnika-specialista.

Pariz, 17. novembra. (pa.) Društvo imetnikov ruskih zadolžnic se je oglasilo pri finančnem ministru in zahtevalo, da se razpusti sovjetsko-francoska komisija, ki se bavi s pogajanjmi glede ruskih dolgov Franciji. Društvo se hoče skupno z angleškimi in italijanskimi tretjniki ruskih zadolžnic direktno pogajati z ruskimi zastopniki. Minister je vzel to izjavo društvo na znanje.

Tožba gospe Lambrino

Pariz, 17. novembra. d. Večraj popoldne se je začela sedna razprava o tožbi, ki jo je naperila gospe Zizi Lambrino, ločena žena bivšega rumunskega prestolonaslednika Karola, proti ravnatelju liceja Micheleta, Paulu de Piquesu. Gre namreč za to, da se ločeni soprog gosp. Lambrino obveže, da bo redno plačeval gotov znesek temu zavodu za vzgojo s njega sina Mirce.

Neprilike rumunske kraljice v Ameriki

Newyork, 17. novembra. k. »Newyork Times« poročajo, da pripravljajo o priliki poseta rumunske kraljice Marije v Detroitu protestno zborovanje proti načinu postopanja Rumunije z rumunskimi kmeti.

Situacija v Grčiji

Prvotna poročila, da so republikanske stranke pri grških volitvah dne 7. novembra dobile 60-70 % večine in potemtakem odločno porazile monarhiste, so se izkazale kot netočne. Vlada jih je očividno prenašlo pravila v svet, kar je v razburjenem pričakovanju volilnih izidov pač razumljivo, a malo koristno.

Sedaj so znani rezultati, ki se morejo imenovati definitivne. In sedaj se vidi, da so rezultati daleko manj ugodni, nego se je moglo sklepati po prvih vesteh. Republikanci so dobili mnogo manj glasov in manj mandatov, kakor so jim jih prisodila prva poročila, monarhisti pa so dobili precej več. In sprito tega se razmerje med obema taboroma izpremeni zelo neugodno za celokupno politično situacijo na Grškem.

Razmerje političnih strank v novem parlamentu bo približno sledeče: Venizelisti, ki so nastopili pod imenom liberalne unije, a sestoje iz koalicije več frakcij, v prvi vrsti pa obeh glavnih strank, ki stojita: prva pod vodstvom Kafandarisa, druga pod vodstvom Michaelakopulosa, so dobili 112 mandatov. Druga najmočnejša republikanska stranka je republikanska unija, ki jo tvorijo levi ali ekstremni republikanci pod vodstvom Papanastazija; priborila pa si je le 21 mandatov.

Monarhisti se od 1. 1922 niso udeleževali volitev v znak protesta proti republikanskemu prevratu. V volitvah 7. novembra so dobili intrinzični monarhisti, takojimenovala ljudska stranka, stoječi pod vodstvom Tsaldarisa, 61 mandatov; ti stoji na osnovi zahtev po takojšnjemu povratku monarhije. Druga rojalistična stranka, ki je pod vodstvom generala Metaxasa, je dobila 50 mandatov; ona sicer ne zahteva takojšnje uvedbe monarhije, marveč želi na temelju republikanske državne uredbe izvesti politično pomirjenje in gospodarsko konsolidacijo Grčije. Toda načelno je tudi ta stranka monarhistična in Metaxas je svoj čas že izvršil prevratne poskuse v korist kraljestvu.

Ostale stranke so prišle v skupščino le z neznatnim številom mandatov, od katerih jih odpade nekaj na monarhistično, nekaj na republikansko stran; vrh tega je v parlamentu 8 komunistov. Iz navedenega je jasno razvidno, da imajo v novem parlamentu, ki ima skupno 287 članov, republikanci sicer majhno večino nad monarhisti, toda tako neznatno, da je komaj možna njihova vlada. Vrh tega so med republikanci samimi tolika nasprotja, da ustvaritev koalicije republikanske koalicije ni tako enostavna stvar. Zato se smatra, da bi bilo treba priletniti metaxiste, ki niso izrecno proti taki kombinaciji; ali stvar republike bi se s tem malo ojačila.

Situacija na Grškem je ostala tedaj zelo neugodna. Nove volitve bi bržkone prinesle rojalistom še več mandatov, ker so jim zadnji uspehi pogum še podžgali. Na drugi strani pa vojska sedaj nikakor ne bo hotela popustiti monarhistom; tega Kondilis, ki spada med oficirje, gotovo med najzmernejše elemente, ni prikrival pred volitvami. V Atenah se je nenadoma pojavil general Pliastiras, fanatičen republikanec in preizkušen revolucionar in njegov prihod se smatra kot afont voljaštvu zoper možnost političnega preokreta na desno.

Tako stoji Grčija morda pred novimi notranjimi komplikacijami.

Nova komunistična zarota v Bolgariji

Pariz, 17. novembra. s. Kakor poroča »Matin« iz Sofije, je bila baže v Bolgariji odkrita nova zarota, pri kateri sodeluje nad 150 oseb iz Sofije in okoli 800 iz province. Veliko število osumljenih, med njimi komunistični vodja Pavlov, je bilo aretiranih.

Pred vrati v vladu

Korošec: Vrata bomo morali vlomiti, prečistiti bratje, ker pri teh heretikihih ne vemo več besede evangelija: »Trkajte in se vam bo odprlo.« (Politika)

Angleško stališče o razorožitvenem vprašanju

Važna debata v lordski zbornici. — Mednarodni položaj neugoden za rešitev tega problema. — Angleška politika v Egiptu. — Nemčija gradi utrdbe.

London, 17. novembra. (la.) V zgornji zbornici je lord Parmoor, ki je svoj čas zastopal delavsko vladu v Svetu Društva narodov, govoril o razorožitvi. Naglašal je, da se je v tej stvari v zadnjih sedmih letih jako malo storilo. Nato je stavil na vladno vprašanje, kakšno stališče zavzema Anglija do razorožitve in kakšne konkretne predloge za razorožitev lahko stavi.

Lord Oxford - Asquith je izjavil, da se bavi osem odstavkov versailleske pogodbe z zmanjšanjem oboroževanja. Svoječasno bo tudi Svet Društva narodov natančno formuliral omejitve oboroževanja. Razorožitev Nemčije se ne sme razlagati kot čin potrebe, da se zavaruje Evropa pred novo svetovno vojno, ampak kot prvi korak na poti k splošni razorožitvi. Na tem polju se je dosegel na washingtonski konferenci napredek, ki pa je zelo skromen. Boljša situacija je v tem vprašanju letos. Pripravljali odbor za razorožitveno vprašanje v Zenevi je končal svoje poročilo in pripravil odgovor na vsa tehnična vprašanja. Gospodarska komisija ni še pripravila svojega poročila, toda gotovo je, da bo to soglasno odobreno.

Lord Cecil je izjavil, da se strinja s tem, da se popolnoma odpravi vojna e podmorniki in kemičnimi sredstvi. Toda kar se tiče podmornikov, je stvar težavna, ker obstoja v tem vprašanju veliko nesoglasje. Vse je odvisno od dobre volje prizadelež. Cecil je nadalje izjavil, da je razorožitveno vprašanje težavno. Vse težavne točke tega problema za sedaj niso prišle niti v razpravo. Med-

narodni položaj ni za rešitev teh vprašanj ugoden. Stvar se je v toliko zboljšala, da je bilo ustvarjeno z locarnskim paktom malo boljše razpoloženje glede razorožitve. Vlada zasleduje z veliko pozornostjo razorožitev Nemčije, ki je dosedaj v tem pogledu izpolnila svoje obveznosti. Dosedanje debate so pokazale, da je izvedba razorožitve mogoča. Jasno je, da se tako težavna stvar ne more rešiti naglo. Dosedanja praksa je pokazala, da se to vprašanje da rešiti, ako so razorožitvene konference dovolj pripravljene. Vsek narod bi moral formulirati svoje zahteve, ki bi jih najprej proučila pripravljalna komisija in potem razorožitvena konferenca sama.

Na zunanjo ministra Chamberlaina je bilo stavljeno vprašanje, ali lahko poroča o angleški politiki v Egiptu, posebno z ozirom na razgovore egiptovskega zunanjega ministra z angleškimi državniki. Chamberlain je izjavil, da ni prišlo na tem sestanku do nikakih zaključkov. Egiptovski zunanji minister je izrazil pri tej priliki svojo željo po čim tesnejšem sodelovanju egiptovske vlade s angleško.

Nato je bila stavljena na zunanjo ministra Chamberlaina interpelacija, ali je znano vladi, da je zgradila Nemčija v Kraljevstvu in Kustinu utrdbe, kar pomenja kršitev člena 180. versailleske mirovne pogodbe, in ali je angleška vlada protestirala proti tej kršitvi v Berlinu. Minister je na interpelacijo odgovoril, da zavezniške države proučujejo vso zadevo.

Politične beležke

Dr. Korošec kot sel Nikole Pašića

»Politički glasnik« objavlja zanimiva razmotravanja o stremljenju Nikole Pašića po povratku v vladu. Predvsem naglašja, da se še vedno ne ve, kaj hoče Pašić s svojim povratkom v vladu doseči. Nekateri trdijo, da se hoče po vidni rehabilitaciji omanjane osebnega ugleda umakniti iz političnega življenja ter prepustiti radikalno stranko mlajšim močim, drugi pa, da hoče vztrajati in napraviti red v radikalni stranki ter v njej zagotoviti premoč svoji ožji okolini. Ta nasprotujoča si naziranja o Pašićevih namelih so ustvarila v radikalni stranki tak položaj, kakršnega ni bilo niti v času pred izključitvijo Ljube Jovanovića. Razdraženost duhov in osebnih spori so dosegli vrhunec tako, da se mnogi hoče za edinstvo stranke same in zahtevalo, naj Pašić odpravi negotovost, v katero je spravil stranko in vladu. Pašić pa noče odkriti svojih namenov niti najbližji okolini. Vendar pa je pred dnevi storil korak, ki postavlja v čudno luč prizadevanje za njegov povratak v vladu. Potem svojih ljudi je namreč zaprosil dr. Korošca, naj v njegovem imenu sondira teren pri Lj. Davidoviću, dr. Spahu in Jovo Jovanoviću za sestavo vlade strankinih šefov. Enaki koraki so bili od njegove strani podvzeti tudi pri St. Radiću. Ta poizkus je medtem propadel na vseh straneh. Razen dr. Korošca, ki ni nasproten sodelovanju s Pašićem in ne zavzrta kombinacije vlade šefov z njim na čelu, so vsi ostali šefi odločno nasprotni vsakemu sodelovanju s šefom radikalov. Najodločnejši se je pokazal Lj. Davidović, ki je sploh odklonil vsak razgovor o taki možnosti. Istotako je St. Radić odklonil to kombinacijo, ker izključuje možnost sodelovanja v vladi z demokratami. Tako je mislila dr. Korošca popolnoma propadla v vseh smereh. Trdi se, da se je čutil Pašić, ko je zvedel za uspeh te misije, silno prizadeto, in ker je hotel preprečiti slabe posledice tega neuspeha, je pričel svoji okoliščini zagotavljati, da je bila vsa stvar z vladu šefov navadna intriga dr. Korošca. Z ozirom na trditve »Političnega glasnika« je jasno, zakaj je dr. Korošec v Celju trdil, da je borba radikalov proti lastnemu šofu Pašiću neumna, in zakaj je v zagrebških listih rehabilitiral Pašića in njegovega sina napram očitkom korupcije.

Nepopolniji falzifikatorji

Včerajšnji »Slovenec« navaja komentar radikalne »Samouprave« o zadnjih govorih Sv. Pribečevića, St. Radića in dr. Korošca. Po svojem starem običaju je tudi ob tej priliki falzificiral Tako navaja, da piše »Samouprava«: »Najprej mora g. Pribečević zapustiti svoje ideje.« V resnici pa piše »Samouprava« od 16. t. m.: »Najprej mora g. Pribečević opustiti svoje ideje o prečasnih in prečasnih frontah.« To, kar piše »Samouprava«, je povsem nekaj drugega, kakor pa navaja »Slovenec«. Jasno je, da je »Slovenec« izpustil besede o prečasnih in prečasnih frontah samo zato, da bi lahko še nadalje lujskal proti Sv. Pribečeviću in SDS, češ da vodita velesrbsko politiko in da so samostojni demokrati izdalci prečasnih interesov, posebno pa slovenskih. Nepotvrjeni citat iz »Samouprave« bi klerikalnim volilecem dokazal, da radikalni napadajo Pribečevića baš zato, ker noče voditi »srbske« politike. To je klerikalnem posebno neprijetno v trenutku, ko se »večikl avtonomist« dr. Korošec preriva pred Pašićevimi vrati ter ga Pašić pošilja kot svojega emisarja okoli drugih opozicijskih strank...

Vlada nacionalne koncentracije

»Politički glasnik« priobčuje izjavo ugledne politične osebnosti, v koji pravi, da je krpanje sedanjega političnega položaja postalo nemogoče. Pogled na Uzunovičovo vladu je tužen za vse, ki so vanjo kaj upali. Uzunovičeva vladu je podobna popotniku, ki je med potjo pozabil, zakaj je odšel na potovanje, dasi nobena vladu ni imela jasnejšega cilja pred seboj. Imela je nalogo, odpraviti izslužno starino Pašića skozi vrata ter na drugi strani uvesti dečo, Namesto, da bi se lotila dela, pa se je pričela ozirati nazaj, kar se je končalo s tem, da je pričela Pašića vleči nazaj. Resen izhod iz sedanjega položaja bi se našel samo z vladu nacionalne koncentracije, ki bi se ji postavil na čelu eventualno nov človek. Brez gotovega pregrupiranja strank to seveda ne bo šlo. Četudi ostajajo še vsi v starih mejah, pa se to pregrupiranje vednooma že vrši. Jugoslovenska muslimanska organizacija je celo že vstopila v nove meje. Mi gremo nasproti nacionalnemu in konzervativnemu bloku, — pravi omenjeni politik, ki bi se mogel event, preosnovati v enotno stranko.

Dobro ga je zafrknil

Med drugimi brbljarji, s katerimi je osrečeval zadnje dni beogradske novinarje, je g. St. Radić spustil eno tudi na Svetozarja Pribečevića. Dejal je, da je sanjal o Pribečeviću, da je osivel. Zažugal mu je tudi z obznano, češ: Treba je, da ve, da obznana ni bila izdana samo za St. Radića, pa bomo potem videli, kako pogumno se bo držal. Svetozar Pribečević mu ni ostal dolžan odgovora, pa je Stipko tako-le zafrknil: »Naj bo g. Radić prepričan, da jaz o njem nikdar ne sanjam. O njegovem propadanju med narodom sem tako prepričan in tako miren v tem oziru, da se mi v sanjah nikdar ne prikaže. Sicer pa nilem stara baba, ki čita sanjske bukve, in radi tega ne vem, kaj naj to pomeni, ako je g. Radić sanjal, da sem siv. Verujem pa, da je v naši državi marsikaj mogoče, ko sem vendar tudi dočkal in doživel, da mi sedaj grozi z obznano g. Radić, ki je hotel kraljevo željo. Toda naj se zgodi, kar hoče, g. Radić naj bo prepričan, da bi jaz niti pred obznano ne pobegnul v luknjo, kakor je to storil on.«

Izprememba skupščinskega poslovnika?

Beograd, 17. novembra. p. Današnje »Vreme« poroča, da se v vladnih krogih pripravljajo na izpremembo skupščinskega poslovnika. Skupščinski odbori naj bi se v bodoče ne volili za celo skupščinsko dobo, temveč samo za eno zasedanje. Na ta način bi si vladu predvsem zagotovila trdno večino v zakonodajnem odboru, kjer je sedaj nima. Z ozirom na poslovanje v skupščini naj bi se poslovnik izpremenil v toliko, da bi se takoj po otvoritvi seje in prečitavanju zapisnika preslo na dnevni red in se odločila vsa ostala vprašanja na koncu seje. S tem naj bi se preprečila tudi vsaka obstrukcija ali sabotaža od strani opozicije.

Naši kraji in ljudje

Grof Begouen v Ljubljani

Odlični prijatelj našega naroda, profesor na univerzi v Toulouse in dolgoletni urednik pariškega Journal des Debats grof Begouen je prisostvoval prošli teden odkritju spomenika svojega prijatelja biskupa Strossmayerja ter se mudi sedaj že par dni v Ljubljani, kjer je imel v ponedeljek predavanje na univerzi.

Naš urednik je imel priliko dalj časa govoriti z znamenitim Francozom, ki mu je m. dr. dejal:

Pretekli sta dve leti, odkar sem bil zadnjič v Vaši lepi domovini, ki jo mi Francozi tako cenimo in ljubimo. Reči

moram, da se povsod vidi, kako lepo napredujete. Zlasti Ljubljana se je v tem razmeroma kratkem času znatno olepšala. Mestna uprava je očividno z največjo vneto se lotila važnega dela za povzdigo lepega mesta. Občudujem, koliko se je doseglo Krasne ulice, čista vsepovsod, viden napredek kamor pogledam. Po mojem naziranju spada Ljubljana danes ne le vsled svoje lege, temveč tudi po svoji zunanosti med najlepša in najprijaznejša mesta Evrope.

Tokrat me je moja pot privedla samo do Djakova, kjer sem obujal svoje osebnostne spomine na velikega biskupa. Naravno je, da se zlasti mi Francozi kot intimni prijatelji Vašega naroda interesiramo za vse pojave, ki kažejo, kako napreduje notranja konsolidacija Jugoslavije. Danes pač nihče več ne more prezreti dejstva, da je Vaša domovina ena najtrdnjših in k življenju najposobnejših držav Evrope. Gotovo imate še mnogo notranjih težkoč, toda kateri narod jih danes nima? Vračam se v domovino z radostnim občutkom, da ima naš narod na evropskem jugoiztoku zvestega in silnega prijatelja, kateremu je usoda dodelila važno vlogo v kulturnem in političnem razvoju Evrope in o katerem nihče ne more dvomiti, da bo v polni meri kos častnemu pozivu zgodovine.

Grof Begouen odhaja v Francijo preko Avstrije, kjer bo imel na univerzah v Grazu, na Dunaju in v Inostom predavanja o svojih prahistoričnih raziskovanjih.

Aktivnost kranjskega občinskega sveta

Zagotovitev puškarstva in tkalske šole. — Graha večje občinske stanovanjske hiše. — Sprejetje proračuna.

Kranj, 17. novembra

Suoči je imel kranjski občinski svet javno sejo, ki je po doseženih rezultatih brez dvoma pomemben dokument inicijativne delavnosti in ustvarjanja večine občinskega sveta (SDS) pod vodstvom župana g. Pirca v prosech mestnega prebivalstva in za razmah mesta samega. Sprejetje proračuna za l. 1927, zagotovitev puškarstva in tkalske šole, zgradba občinske stanovanjske hiše, so njeni uspehi. Nasprotno pa je pokazala opozicija, zlasti malokontentska grupa pod firmo Gospodarske (!) stranke svojo nesposobnost in brezposelnost, ki jo je skušala zakriti z demagoško črto. Za sejo je vladalo tudi med publiko precejšnje zanimanje.

Po otvoritvi seje ob 18. uri je prečital g. župan Pirca nujni predlog obč. svet. g. ravnatelja Sirca o gradbi občinske stanovanj-

ske hiše, o čemer je sklepal svet pri sluhajnostih — Mesto odstopivšega obč. odbornika g. Pavla Mayrja je bil poklican v odbor puškar Ivan Mišič — Ljubljanski občini je bila izrečena zahvala za uporabo avtomobilne cisterne za časa nefunkcioniranja vodovoda.

Za finančni odsek je poročal obč. svet. Sirca o dopisu Mestne hranilnice glede gradbe šolskega poslopja za tkalsko in puškarško šolo v Cofovi ulici, v katerem predlaga hranilnica, da se vnese v proračun občine letna postavka 42.000 Din za amortiziranje in obrestovanje tozadevnih investicij tega poslopja, čegar proračun 500.000 Din bi bil plačan v 20 in pol letih. Referent je predlagal sprejetje v tem smislu. Razvila se je obsežna debata, ki je jasno razkrinkala demagoško zavijanje članov Gospodarske stranke, ki so v izjavah nanašali pota, kojih efekt bi bil zavlačevanje ali sploh onemogočenje otvoritve obeh strokovnih šol, ki so za koristen razvoj industrijalizacije mesta eminentne potrebe. Sprejetje bil predlog g. Sirca proti 6 glasovom združenih klerikalcev in malokontentov.

Referent svet. g. Savnik je čital proračun mestne občine kranjske, ki je že upošteval pri sestavi določbe tozadevne okrožnice velikega župana Postavka rednih dohodkov, ki znašajo 185.225 Din, je bila soglasno sprejeta. Burnejša je bila razprava o izdatkih, ki znašajo 714.060 Din. Neumestni izpreminjevalni predlogi opozicije glede postavk za gradbo poslopja za obe strokovni šoli, za ustvaritev javne gorke kopeli so prešli lekcije od župana in svet. g. dr. Sabothya. Slednji se je toplo zavzel za intenzivno propagando tuskoprometnega življenja v našem mestu. Tudi ta postavka je bila soglasno sprejeta, razen treh glasov gospodarske stranke. V razpravi o kritju je bil sprejet predlog g. Sirca, da se oprostite nove hiše, zldane v l. 1927 za 10 let hišnolnemnih doklad, da se podpre privatna gradbena akcija. Enako se je znižala od 75 na 50 odstotkov doklada na hišno najemščino Postavka o kritju, ki znaša 518.835 Din, je bila sprejeta tako, da se vnese prebitek 10.000 Din v dohodke, da znaša primanjkljaj le 244 Din.

Pri slučajnostih je prečital g. župan nujni predlog g. Sirca, da se pooblaste županstvo in občinski svet skupno s finančnim in gradbenim odsekom, da napravijo vse potrebne korake za postavitev lastne večje stanovanjske hiše. Predlog je bil soglasno sprejet. Občina je s tem ponovno dokazala svojo inicijativno za omiljenje stanovanjske bede in je ta korak delovne večine toplo pozdravila. Ob 20. uri je bila seja zaključena.

Zveza kulturnih društev v Mariboru

V nedeljo, dne 21. t. m., ob 10. dopoldne se bo vršil v dvorani Študijske knjižnice v poslopju Narodnega gledališča na Slomškoveh trgu drugi obč. zbor Zveze kulturnih društev v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev 2. Overovljenje zapisnika prvega občnega zbora 3. Poročila o poslovanju Zveze v letu 1926 4. Zložitvi oder 5. Poročilo nadzorstvenega odseka. 6. Predlogi in nasveti društev. 7. Program dela za leto 1927 8. Članarina. 9. Volitve. 10. Slučajnosti.

Popoldne ob 2.30 v Narodnem gledališču častna predstava za delegate: «Veronika Deseniška» ob zelo znižanih cenah. Ministrstvo prometa je dovolilo polovično vožnjo vsem udeležencem z KO. br. 10.895 z dne 11. t. m. Vsakdo si kupi celi vozi listek do Maribora, prosil za žig na domači postaji in ako še nima izkaznice ZKD v rokah, da se udeleži občnega zbora, dobi isto pri ZKD v Mariboru na dan zborovanja.

Vsa društva prosimo, da nam nemudoma javijo svoje delegate, oziroma sporoče, zakaj se občnega zbora ne morejo udeležiti. Zveza bo preskrbela polovično vožnjo, na zahtevo tudi prenočišče, za popoldansko predstavo pa vstopnice naročnikom. Pridite in prprijelite se seboj tudi svoje prijatelje!

V slogi je moč!

ODBOR

Tagore izžvižgan v Beogradu od zenitistov

V torek je predaval veliki indijski filozof in pesnik Rabindranath Tagore na beograjski univerzi. Dvorana je bila nabit polna občinstva. Čim se je Tagore pojavil za katedrom, je nastalo v dvorani navdušeno ploskanje. Vmes pa je bilo slišati tudi žvižganje. Mladina na galeriji je pričela takoj nato demonstrirati proti Tagoreju in je neprestano motila njegovo predavanje s klicij: «Doli Tagore, in »Živi Gandhi«. Občinstva se je polotilo veliko razburjenje, ker nihče ni vedel, za kaj pravzaprav gre. Ističasno so pričeli metati z galerije letake v angleškem in srbskem jeziku s podpisom voditeljev zenitistov Ljubomira Mičiča in Br. Poljanskega. Letak je bil poln najhujših psovčev proti Tagoreju, kateremu očita, da brani zapadno civilizacijo, namesto da bi se pridružil svoječasno Gandhijevemu nacionalističnemu pokretu. Demonstracija je vzbudila sicer posebno pozornost, domneva pa se, da so hoteli zenitisti napraviti na ta način samo reklamo za sebe. Tagore je po pomirjenju občinstva mirno nadaljeval svoje predavanje in mu je priredilo občinstvo ob zaključku viharne ovacije.

Zborovanje SDS na Jesenicah

se bo vršilo

v nedeljo, dne 21. novembra ob 3. popoldne v dvorani restavracije «Pri mesarju». Poročata nar. poslanec dr. LUDEVIT PIV. KO in bivši minister dr. AL. KRAMER.

Krajevna organizacija SDS na Jesenicah.

Kulturni vefilm „New-York“ in njegovi prebivalci

Zveza kulturnih društev v Ljubljani je pridobila za prihodnji svoj program izredno zanimiv in poučen kulturni vefilm v 6. delanji »Newyork in njegovi prebivalci«.

Iz prekrasnih slik je mogoče dobiti v pol-druzi uri približen pojim o življenju tega milijonskega vefilma. Krasne so slike nočnega Newyorka; balna reklama na nebotalnih palačah, razsvetljena izlozbeno okna velikanskih trgovskih hiš — vse to napravi na onega, ki vidi ta film, nepozaben vtis. Zanimive so slike potovanja preko oceana, prekrasne scene iz karnevala in vaje vojne mornarice nudijo bogat užitek. V filmu so prizori iz onega mestnega okraja, kjer prebivajo milijonarji v svojih velikanskih modernih palačah, pa tudi iz onega, kjer kraljuje beda in siromaštvo. Interesantne so slike svetovnoznane kaznilnice Sing-Sing in drugo. Skratka, vsem onim, katerim ni dano, da si ogledajo življenje in vrvenje tamkaj preko oceana, priporočamo najtopleje, da si ogledajo ameriško metropolo v filmu.

Predvajanje zanimivega filma bo v nedeljo v kinu Matice. Prva predstava ob 9.15, druga ob 10.30 dopoldne. Priporočamo občinstvu, da si radi velikega zanimanja za ta film preskrbi sedeže (za vsak poljubni prostor 4 Din) v predprodaji pri blagajni kina Matice. Za dajstvo in mladino bosta 2 šolski predstavi, ki sicer prva v soboto, dne 20. t. m. ob 14., in druga v nedeljo ob 9.15 uri dopoldne; za te predstave veljajo za mladino znižane cene (2 Din za vsak poljubni sedež); te vstopnice je dobiti v predprodaji v tajništvo ZKD (Ljubljana, Kazina, II. nadstropje) do dne 19. t. m.

Konkurenca lepotic

«Panamet-Film» prireja konkurenco dam za filmske zvezde za Hollywood in poziva vse Ljubljankice na predstavo filma «Moja ljubica iz Pariza» z Ronald Colmanom, ki se vrši ob običajnih uradnih urah jutri dne 19., 20. in 21. t. m. v kinu »Ljubljanski dvor«, kjer bo vsaki dami mogoče konkurirati za filmsko zvezdo, dobi pogodbo za Hollywood in tako pride do slave in dolarjev! Sreča se smenja dražestnim Ljubljankam in Hollywood jih kliče na pot slave! Čitajte lepake »Panamet-Filma« in pridite na konkurenco v kino »Ljubljanski dvor«.

čtenikov. Umetniško vrednost te klasične operete dokazuje pač najbolj okolnost, da je še danes repertoarna opera mnogih velikih gledališč in da jo je vzel celo Reinhardt in Hudožestveni teater v Moskvi v svoj repertoar in žel z njo velike uspeha.

Sentjakobčani ponov v soboto Cankarjevo dramo v petih delanji «Hlapci». — Zafetek ob 8. zvečer. Predprodaja vstopnic v knjarni Zalaznik. — V nedeljo gostujejo Sentjakobčani s «Hlapci» na Viču.

V simfonijem koncertu, katerega privedi v ponedeljek, dne 22. t. m. v Unionski dvorani s pomočnim orkestrom dravke divizije godbe, dr. J. erin, se izvaja kot druga točka Beethovnova simfonija št. 5 v o-molu. V zgodovini simfonij pomenita obe Beethovnovi simfoniji št. 5 in 6 višek glasbenega izražanja. V 5. simfoniji, katero imenujemo navadno tudi simfonijo usode, je zliil Beethoven svojo tragiko, vsek ton nosi nekako njegovo srčno kri. Prvotark je bila izvajana 22. decembra 1808 v Theater an der Wien obenem s pastoralno simfonijo ter doseglja presenečljiv uspeh. Prvi stavek te simfonije Allegro con brio je tako mogočen in velikopolezen, kakor v nobenem drugem Beethovnovem delu. Skladatelj nam ali ka v njem gigantno borbo, v kateri ni maza na nobeno stran odločena. Drugi stavek Andante con moto govori našemu srcu izredno zaupno, da, nevezljivo, vendar se tudi v njem oglasi dvakrat zmagovalni motiv. V Allegro stavku nam slika skladatelj nekakojtajnstveno grozo. Scherzo pa nas neposredno vodi v Finale, ki je počenih planinskih naračja do največje moči. Na ponedeljkovem koncertu bo šel orkester 46 godbenikov, od tega 9 I. violino, 6 II. violino, no 4 viole, čelov. in basov. Predprodaja vstopnic v Matični knjarni, cene običajne koncertne.

ŠPORTNIKI!

Samo še danes!

Jutri je prepozno!

Torej samo še danes 18. t. m. ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri Vam nudimo vefilim o pesmi narave in moči razuma človeka:

„RAJ EVROPE“

Kulturni vefilim „UFE-BALKAN“.

KINO „DVOR“ — Telefon 730.

Nov predrzen vlom sredi Ljubljane

Ljubljana, 17. novembra

V Sloveniji straši že mesece in mesece predrzna vlomilska družba, ki je v svojem težkem, a rentabilnem poslu tako agilna, da čujemo skoro vsak dan o vlomih. Pojavilo se danes tukaj, jutri tam, zdaj so v Ljubljani, pa zopet v okolici Maribora, Brežic, potem na Gorenjskem, nato na Dolenjskem ali Notranjskem.

Ko je danes ob 7. zjutraj uradnik vefilme Knez na Gosposvetski cesti odprl vrata v skladišče, sprva ni opazil v temnem prostoru ničesar sumljivega. Ko pa je stopil naprej v prvo sobo pisarne, je opazil na železnih vratih veliko trioglato ogledalo. Seveda se mu je stvar zazdela takoj sumljiva. Čim je stopil bližje, je ugotovil, da svetlikajoči se trikotni ogledalo, marveč je le velika luknja, skozi katero je udarjala dnevna svetloba, prihajajoča skozi okno sosednjega pisarniškega prostora. Vrata so bila v trikotu izrezana. Gospodu Zalesjaku je bilo nato takoj jasno, da gre za predrzen vlom in je šel zato po stražnika.

Ko je prišel stražnik in so vrata v sosednji prostor odprli, se je nudil vsem navzočim zopet prizor, kakor so ga videli kriminalni organi letos že večkrat. V kotu pri vratih stoječa blagajna je bila na strani navrta v trikotu, v dveh strankah izrezana in nato upognjena.

O vlovu je bil takoj obveščen lastnik trvdke g. Aleksander Knez, medtem pa je prišla že tudi kriminalna komisija pod vodstvom nadzornika Matka Močnika. Iz gornjega tresorja je bila ukradena vsa gotovina in več vrednotnih papirjev. Blagajničarka gđ. Golobova je pozneje ugotovila, da je postalo plen vlomilcev 28.680 Din gotovine. Svedrovcu so prišli na dvorišče hiše tekom večera, in sicer preko Figočevega dvorišča ali iz Tomanove ulice. Poskušali so priti v pisarniške prostore najprej skozi pisarniško okno, ki pa je bilo premočno zamrežen. Kuharica Marija Kovač in hišnica Polerica Vahovnik, ki spita v sobi poleg pisarne, sta sicer ponoči čuli ropot, zdela pa se luma je, da brni na cesti motor avtomobila. Ker svedrovci niso mogli skozi pisarniško okno tako hitro kakor so mislili, so se premislili in udri nžle na dvorišče skozi okno najprej v skladišče. Skladiščno okno jih ni oviralo, ker je bilo odprto, železno mrežo pa so z lahkoto zmajali, ker je bila pritrjena k lesu z žezarjavim vijakom. S tem je bila odstranjena vsaka ovira in je bila pot prosta. Iz skladišča so se spravili v prvo sobo komptorja in šele pri drugih vratih jih je čakalo delo, da so morali zopet žagati. Najhulši oreh je bila seveda blagajna, vendar je bil njihov trud poplačan. Odstranili so se v lomilci po istem potu, kakor so prišli.

Vlomilce je policija danes ves dan budno zasledovala. Detektivji so se odpravili za sledovi tudi z avtomobil.

Zasledovanje Primožičevega morilca

Ljubljana, 18. novembra

Primožičev morilec je pobegnil, kakor je ugotovila policija, brzkone proti Hrvaški, kamor sta ga gnala strah pred aretacijo in slaba vest. Kje se trenutno zadržuje, seveda javnosti še ni znano, vendar so mu iz Ljubljane odposlani kriminalni organi menda za petami. Kalji policija si je popolnoma v svesti, da ni več dolgo čas, ko ga bo mogoče predstaviti sodišču in javnosti.

Kakor smo mogli poizvedeti z budnim zasledovanjem dogodkov, osumljeni Primožičev morilec po narodnosti ni Hrvat, marveč Slovenec, ki pa je dolgo živel na Hrvaškem. Interesantna je tudi ugotovitev, da je zasledovalec ostal še toliko časa v Ljubljani, da si je kupil pri nekem tukajšnjem trgovcu novo obleko, v katero se je pred begom oblekel, staro pa baže virgel v Ljubljano.

Nesreča na Dunajski cesti

Ljubljana, 17. novembra

V torek okrog 16. ure je prišlo na Dunajski cesti nenadoma do nesreče, ki bi lahko imela strašne posledice. Ob istem času sta privozila mesarski vajenec Stanislav Jaklič iz Šiške z enovpreznim vozom po Dunajski, šofer Anton Molke pa z avtom po Bleiweisovi cesti. Sredi Dunajske ceste je prišlo med obema do karambola. Konj se je zaletel z ojesom v prednji del avtomobila in bil tudi sam na levem plečetu močno ranjen. Razdvljena žival je nato skočila čez cesto in zadela z vozom ob drugo cestno svetiljko, nato pa se poglala še do hiše. Z glavo je zadel konj v šipe okna, ki so se seveda razbile. Šele pozneje se je posrečilo konja ukrotiti in ga odpeljati naravnost k živinozdravniku. Močno pokvarjen je bil tudi avtomobil, last Zadržne gospodarske banke, v katerem so sedeli poleg šoferja še dr. Mirko Božič, ravnatelj Janko Jovan, France Vogel, prokurist Fr. Gogala in profesor Mazovec. Da se ni nobenemu izmed njih pripetila nesreča, se je zahvaliti le slučaj.

Senzacionalna aretacija v Beogradu

Po nalogu sodišča je beograjska policija v ponedeljek aretirala bivšega švedskega konzula in podvratelja Angleške trgovske banke Utešinič-Ostrožinskega, ki je nedavno skušal izvršiti samomor, a se je le lahko ranil. Nikdo ni vedel, kaj je Utešiničoviča pripravilo do tega obupnega koraka. Medtem pa je bila v Angleški trgovski banki izvršena revizija, ki je pokazala, da je konzul Utešiničovič zakrivil razne neurednosti ter med drugim inkasiral ček švedskega konzulata, glaseč se na pol milijona dinarjev, za katerega ni bilo kritja. Sodišče je izdalo aretacijski nalog, ki je bil v ponedeljek izvršen. Vest o aretaciji je vzbudila v Beogradu veliko senzacijo.

Izvršitev smrtne obsodbe na Cetinju

Na Cetinju je bila v torek zjutraj v prisotnosti velike množice ljudstva izvršena prva justifikacija izza leta 1918. Politijski agent Kapa Tiko, 32 let star, je bil že pred meseci od cetinjskega okrožnega sodišča obsojen na smrti zaradi zločina, ki ga je izvršil na Jovanki Popović. V neki burni noči jo je odvedel izven mesta ter jo s kamnom tolkel po glavi, dokler ni obležala mrtva. Tiko je potem mrtvo Jovanko še oropal. Dazen zločina pa je imel Tiko na vesti še dva druga umora. Ko je v ponedeljek zvečer predsednik sodišča Tiku naznanil smrtno razsodbo, ga je obenem opominjal, naj se hrabro drži kot vsak Črnogorec, kadar umira. V torek zjutraj so morilca v spremstvu duhovna in predstojnika nekove občine odvedli na morišče. Šel je hladnokrvno in pušil cigareto. Tudi med čitanjem smrtne razsodbe je neprestano pušil. Oči si ni dal zavezati, samo prosil je orožnike, naj streljajo dobro. Počila je salva iz desetih pušk. Ker je obsojenec še kazal znake življenja, so orožniki oddali še eno slavo. Pravici je bilo zadosteno.

Tragična smrt poslanca Petra Bjelice

V Arilju v Srbiji se je dogodila dne 15. t. m. težka nesreča, katere žrtev je postal bivši narodni poslanec, trgovec Petar Bjelica, o čigar smrti smo že poročali.

Trgovec Gjorgje Matijevič je na svojo svatbo povabil več domačinov iz Arilja, med drugimi tudi Bjelico. Sredi veselja razpoloženja je tamkajšnji pek Gjorgje Timotijević potegnil iz žepa samokres in v znak veselja sprožil. Nesreča je hotela, da je krogla zadela poslanca Bjelico naravnost v srce, ki je kmalu nato izdihnil.

Spominjajte se nesrečnih poplavlencev!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20 uri zvečer.

Četrtek, 18. novembra: Ob 16. uri: «Doktor Knock» ali «Triumf medicine» Dijaška predstava pri znižanih cenah. Petek, 19. novembra: «Joy» Red C. Sobota, 20.: «Drugi breg» Delavska predstava pri znižanih cenah. Nedelja, 21.: ob 15.: «Skopuh». Izv. Ponedeljek, 22.: «Slaba vest». B.

Ljubljanska opera.

Začetek ob pol 20 uri zvečer.

Četrtek, 18. novembra: «Nižava». Red B. Petek, 19.: Zaprtlo. Sobota, 20.: «Seviljski brivci». Gostuje Rudolf Bukšek. Nedelja, 21.: ob 15.: «Tannhäuser». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: «Terezina». Opereta. Izv. Ponedeljek, 22.: Zaprtlo.

Mariborski gledališče.

Četrtek, 18.: «Bajka o volku». A. Petek, 19.: Zaprtlo. Sobota, 20.: «Pagliacci» in «Bastien in Bastienne». B. Nedelja, 21.: ob 15.: «Veronika Deseniška». Znižane cene. Ob 20.: «Lepa Helena». Premijera.

Sentjakobski gledališki oder

Sobota, 20.: «Hlapci». Ob 20. Nedelja, 21.: «Hlapci». Gostovanje na Viču. Ob 20.

Domače vesti

* **Minister za agrarno reformo v Sloveniji.** Minister za agrarno reformo, g. Šibenik, prispe v bližnjih dneh v Slovenijo, kjer se bo mudil nekoliko dni.

* **Izpremembe v naši vojski.** Imenovani so: podpolkovnik Alfonz Žerjav za pehotnega polkovnika, podpolkovnik Mitroslav Šotarič za artiljerijskega polkovnika in Aleksander Mlakar za žandarmerijskega kapetana 1. razreda. V vojni mornarici so imenovani: France Kozjak in Boris Vilfan za poročnika fregate, Stefan Jurčič pa za strokovnega poročnika. Poroč. sanitet. stroke Josip Kesler je podal ostavko na državno službo, rezervni tehnični poslovodja Miha Pust pa je prevečen v aktivno službo.

* **Zlata sablja generalu Hadžiću.** V češko-slovaškem poslanstvu v Beogradu bo izročil zastopnik češko-slovaške republike kot spomin na Dobružo našemu armijskemu generalu, bivšemu vojnemu ministru, sedaj prvemu kraljevemu adjutantu Stevanu Hadžiću častno zlato sabljo. V dobi vojne v Dobruži je bil general Hadžić komandant prve srbske dobrovoljske divizije ter je bil v tesni zvezi s češko-slovaškimi enotami. Svečanemu aktu bodo prisostvovali poslanik Šeba in zastopniki našega oficirskega zbora.

* **Zdravniška vest.** Dr. Hohenwarter, zdravnik v Črni pri Mariboru nemško-avstrijski državljani, je dobil vsled odloka notranjega ministrstva državljanstvo kraljevine SHS.

* **Inspekcija invalidskih in podobnih zavodov v Sloveniji.** Te dni potuje po Sloveniji inspektor ministrstva za socialno politiko g. Mihailo Petrovič, da pregleda državne socialne zavode. Najbrže bo zopet sledilo zmanjšanje budžetne postavke v imenovanem ministrstvu. Pogoste revizije so vsekakor zelo priporočljive, posebno pri tako važnih socialnih ustanovah kot so te: primerno in odpuščajo pa ni dejstvo, da se kljub nezmerenemu in mučeniškemu trpljenju vojnih žrtev zmanjšuje kredit v imenovanem resorcu! Invalidi! Bodite pozorni!

* **Zastopstvo vlade na proslavi Kmetijske šole na Grmu.** Na jubilejni proslavi Kmetijske šole na Grmu bosta zastopala ministrstvo poljoprivrede in vod šel kabineta g. Štiber in načelnik g. Ristič, ministrstvo za agrarno reformo pa minister dr. Šibenik osebno.

* **Povesti iz dneva in noči.** Guy de Maupassant, »Povesti iz dneva in noči«. Preložil Janko Tavzes. Prosveti in zabavi 14. zvezek. Ljubljana 1926. Založila Tiskovna zadruga. Strani 158 Broš. Din 30, v platno vezana Din 40. Guy de Maupassant je za Zolajem glavni predstavitelj naturalistične šole in ostal v romanu čisto posebno mesto. Producirati je mnogo in je glede na kakovost presegel Zolajeva dela. Njegova dela imajo klasičen značaj. Glede na obliko in jezik je on eden največjih francoskih pisateljev. Kaj rad opisuje pikantne prizore iz človeškega življenja, se posebej nagiblja nežnega spola k nezvestobi, ali nikdar ne zaide pregloboko. Giblje se med najrazličnejšimi sloji in nam predstavlja vse raznovrstne tipe, ki jih je v življenju spoznaval. Največ sile in duhovitosti predstavljajo njegove novele. Maupassant v slovenski jezik poznamo. O. Župančič je prevzel »Legega strička«, popreje pa je izšlo nekaj njegovih novel. »Povesti iz dneva in noči« prinašajo 19 novel, ki jih je jako lepo prevzel J. Tavzes in v prav lepi opremi izdala Tiskovna zadruga. Knjigo toplo priporočamo vsem našim knjižničarjem pa tudi posameznim ljubiteljem prijetnega lahkega čtiva.

* **Jesensko cvetje.** Skoraj dnevno prejemamo iz raznih krajev Slovenije cvetlične pozdrave: vijolice, trobentice in druge zapornele pojave, naše pomladanske flore, pa tudi več ali manj dozorele plodove naših vrtov. Včeraj nam je gospa Vidra s Tabora poslala cvetoče vrtno jagode, g. Matevž Jelnikar iz Zagorja ob Savi pa lep šopek telohia, ki ga je nabral na izletu na Čemšenjsko planino, ter lepo razvitih trobentic iz okolice Znojil pod Sveto planino. Pozdrav v obliki cvetličnih trobentic sta nam iz Cerkljeve poslala ga. Ferdo Troha in Edvard Braz, člana tamkajšnje finančne kontrole. Pogumno je stopila včeraj v naše uredništvo tudi šestletna Marija Bednar iz Ljubljane. Napravila je v družbi mamic in sorodnikov izlet na Smarog goro ter prinesla seboj lepo zbirko pomladanskega cvetja, ki ga je pričaralo gorko sonce zadnjih dni. Razen hujno cvetočega telohia je mala Marija prinesla s svojega izleta tudi cvetočo leskovo, kar je — vsaj v naših krajih — sredi novembra prav velika redkost.

* **V državnem zdravilišču na Lokumu** pri Dubrovniku je za zdravljenje otrok več praznih mest na razpolago proti plačilu cele oskrbine 30 Din dnevno. Stariši otrok, ki žele poslati otroka na Lokum, naj se zgleda v polikliniki Zavoda za socialno-higijensko zaščito deca v Ljubljani, Lipičeva ulica 2, v dopoldanskih urah, kjer dobe tudi natančnejše informacije.

* **Nov pravilnik za prevoz blaga.** S 1. decembrom stopi v veljavo nov pravilnik za manipulacijo pri prevozu blaga ter živih in zaklanih živali. S tem pravilnikom se iz

načijo vsi dosedanj in se bodo po njem ravnale vse železnice v naši državi. Doslej je vsaka železniška oblast poslovala po svojih pravilih, ki so bila uvedena še pred svetovno vojno.

* **Dražba kino-aparata in motorja.** V Kočevju se bo vršila dne 20. t. m. ob 9. uri pri sodišču dražba kino-aparata in motorja na kar se opozarjajo zainteresirani. 1470

* **Klic kronskih upokojencev.** Prejeli smo v zvezi in vrvežu, ki se polasta upravičeno nas vseh, bi bilo morda še celo razumljivo, da so na nas popolnoma pozabili, na nas kronske upokojence! Kakor, da nas sploh več ni, kakor da smo sami od sebe sklenili že davno svoje strahotno življenje. Kaj bi tudi, komu sploh koristimo mi, ki smo samo še ruševine prejšnjega življenja. Kaj Vam mar sedanjiki in krmariji uprave, če po poštenem deset in desetletnem delu nitano zavreli, pozabili, saj mi itak nismo več za rabo in dandanes velja ostudno geslo, nevedno človeka, da je tistega uslišite, ki vam še lahko koristi! Spomnite se nas vsaj vi, ki vam je bila usoda milejša ko se za nas nič več ne brigajo pristojni faktori, spomnite se nas vi vsi z — milodari, ko nam drugim potem ni več pomoči. Kolika sramota, da mora pošten bivši državni uradnik klicati vso javnost na pomoč, a to je naš edini izhod, naša edina nada. Zdaj ko se je izkazalo, kako naklonjena je bila javnost raznim dinarskim in cvetličnim dnevni, ki so jih osnovala narodne dame in razna človekoljubna društva, zdaj bi se prav tako moglo prirediti po mestih nabiralni dan za nas — kronske upokojence. Prosimo, naj to misel vzamemo v pretres vsi tisti, ki se zavedajo, da bi lahko mnogo storili za nas bednike.

* **Kako dolgo bomo še imeli lepo vreme?** Lepo vreme je v teh dneh priljubljeno predmet za razgovorjanje. Kako dolgo ostane še tako? V zadnjih dneh smo imeli v Ljubljani temperaturo 10—20 stopinj Celzija. Takozvani »stari ljudje« pripovedujejo, da je leta 1884. bilo v novembru ravno tako toplo. Toplo vreme je trajalo do Božiča. Na božični dan pa je padel visok sneg. Mnogi so mnenja, da utegne tudi letos ostati tako dolgo lepo vreme. Vsi oni, ki se boje stroškov za drago kurivo, bi to seveda z veseljem pozdravili.

* **Smrtna nesreča za avtomobilom.** Pred električno centralo v Zagrebu se je predvčerajšnjim prigodila težka nesreča. Ko se je upravitelj električne centrale ob sedmih zvečer z avtomobilom odpravil iz centrale, je naletel na voz električne cestne železnice. Udar je bil tako močan, da se je avtomobil popolnoma razbil, inženjer Tomić pa je ostal na mestu mrtve.

* **Tragična smrt 8-letnega dečka.** Mehanič Josip Knaplež v Zagrebu se je v turek zvečer peljal z avtomobilom od Međuličeve ulice na Prilaz. Pred bilo štev. 50 na Prilazu je Knaplež povozil 8-letnega Hugona Izra tako nesrečno, da so šla kolosa preko trupla. Deček je obležal nezavesten ter je na poti v bolnico umrl. Knaplež, ki je bil aretiran, izjavlja, da je deček, hoteč se ogniti vozu, nenadoma priletel pred avtomobil, katerega Knaplež ni mogel več pravočasno ustaviti.

* **Volno bombaž za strojno pletenje** in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu Prelogu Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4.

* **Tkanina »Eternum«** glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medvedovi manufakturi, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

* **Emulzijo iz nove prispolega ribjega olja s fosfati, vsak teden svežo izdeluje** lekarna Mr. Banovec, Ljubljana, »Zvezda«, (Kongresni trg 12).

* **Krvno in živčno bolnim** se priporoča naravno Franc. Jožefova grenčica kot najboljšo sredstvo za redno prebavo. Zdravniki velikega slovesa priznajo, da so s Franc. Jožefovo grenčico dosegli velike uspehe. Dobi se v vseh drogerijah, lekarnah in špeceristiških trgovinah.

* **Epohalna novost!** Angleški kemik Thornfield je izumil snov za čiščenje in poliranje posuša, avtomobilov, usnjenih in steklenih predmetov. Ta izvrstni proizvod nazvan »Furnotom« daje trajen, sijajen blešak odstrani vse madeže, čisti in polira in konzervira. Stari oblačilni predmeti postanejo s »Furnotom« kakor novi. Dobi se v Ljubljani v drogeriji »Sanitas«, Prešernova ulica.

SE ENERAT NAGLASAMO

DA JE

najnovejši in najboljši

Harry Liedtke film

sezije 1926/27

„Der Veilchenfresser“

Elitni Kino Matica.

Radio potrebšine

v največji izbiri ima stalne v zalogi
FRANC BAR, Ljubljana
Cankarjevo nabrežje 5. Telef. 407

Rodbine bodo zadostile

najpopolneje Miklavžu in Božičku če bodo poročile oblačilne predmete v najcenejši družinski oblačilnici

M. BAN, Resljeva cesta va vis drž. učiteljišča.

Iz Ljubljane

u— Prof. dr. Janko Pretnar — officer d' Acadmie. Predvčerajšnjim ob 20. uri se je v restavraciji »Zvezda« sedel pod predsedstvom grofa Begouena in francoskega konzula Flacha, odbor Francoskega instituta da proslavi odlikovanje g. prof. dr. Pretnarja, ki je, kakor je znano, postal officer d' Acadmie, odlikovanje, katerega mu je podelila francoska vlada za njegove velike zasluge za zblizanje odnosov med Francijo in Jugoslavijo. Omeniti hočemo predvsem njegov slovar, ki je veliksanske važnosti ne samo za napredek našega šolstva, ampak je tudi francoskim slavistom neprecenljiv pripomoček pri študiju. Prof. dr. Jan ka Pretnarja prištevajo med najboljše profesorje francoščine v vsej državi. Njegove učenke in učenci se odkljujejo dalek pred vsemi drugimi v znanju francoskega jezika. Povedel je — osebno v preteklem letu — že precejšnje število dijakov v Francijo, da so tam prebili velike počitnice. Pozdravljamo v njem velikega domoljuba Jugoslavijske, ki je že toliko storil za naše rodne brate Slovence, živče ostan naših meja. Kadarkoli pa se je snovala kaka manifestacija v prid zblizanju naše države z veliko Francijo je bil on prvi, ki se je v vztrajnosti in velikim uspehom udeleževal. Vse te njegove zasluge je hotel na tem večeru podčrtati in poudariti odbor Francoskega instituta, katerega sta se radevolje pridružila g. P. J. Flach, konzul Francije in grof Begouen, ki sta mu lastnoročno pripela na prsi dekoracijo »Les Palmes académiques«.

u— Iz odbora za postavitev spomenika kralju Petru v Ljubljani. Pred dnevi se je vršila prva seja umetniško-tehniškega komiteta katere so se poleg predstavnikov Uduženja rezervnih oficirjev in ratnikov, pododbor Ljubljana, ki je prevzel nalogo, da postavi blagopojemnemu kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju, v prestolici Slovenije monumentalni spomenik, udeležili zastopniki mestnega magistrata in naših umetnikov. Na tej seji se je v prvi vrsti razpravljalo o prostoru, na katerem bi se postavil ta spomenik. Po daljši in izbrani debati se je v polnem soglasju označil kot najprimernejši prostor na Kralja Petra trgu, ki bi se dal arhitektonsko preurediti. Tozadevna prošnja na mestni magistrat je že vložena.

Zborovanje SDS na Viču

se bo vršilo

v nedeljo, dne 21. novembra ob 9.30 dop. v Sokolskem domu.

Poročata nar. poslanec dr. LJUDEVIT PIV. KO in bivši minister dr. AL. KRAMER. Krajevna organizacija SDS na Viču.

u— Predsednik središnje uprave Uduženja rezervnih oficirjev in ratnikov rezervni podpolkovnik gospod Milan Radosavljevič se je mudil te dni v Ljubljani. Ljubljanski pododbor ga je izbrno obvestil o pripravljenih delih za postavitev spomenika. Gospod predsednik je v imenu središnje uprave odobril vse načrte ter zagotovil pododboru moralno in materialno podporo celokupne organizacije, da bo mogoče čimprej postaviti ta spomenik.

u— W. E. Johnson v Ljubljani. »O uspehi in neuspehi ameriške alkoholne prohibicije« govori v nedeljo ob 10.45 v Mestnem domu znani svetovni borec proti alkoholizmu. Na svojem stalnem propagandnem potovanju po svetu nas je za hip še lansko leto obiskal. Letos izvršuje svojo obliko ter predava tudi širši javnosti ljubljanski. Johnson se pripelje v Ljubljano že v soboto 20. t. m. zvečer ob 21. uri z brzovlakom, kjer mu razna ljubljanska abstinentna društva s ostalim občinstvom prirede sprejem. — Johnson bo gotovo sprejelo vse ljubljansko občinstvo na primeren način ter mu pokazalo svojo hvaležnost za izredno naklonjenost, ki jo je kot slaven in uvaževan novinar izkazal jugoslovanski stvari v Ameriki. Naj bi Johnson odhajal iz Jugoslavije in Ljubljane z vtisom, da se vsa jugoslovanska mladina resno na delu za stremenje svoje-ga naroda — naj bo naše delo za abstinenco najboljše priporočilo ostalemu treznemu svetu.

u— Našemu obrtništvu! Napačno je misliti, da se odteguje naše obrtnišvo skupnemu udeleževanju s trgovstvom in nasprotom. Vsi malenkostni nesporazumi med obema tema dvema odličnima faktorjema našega gospodarstva se z lahkoto pre-zro, kadar je treba braniti interese, ki so vedno skupni in pod katerimi v celoti teči celokupno naše gospodarstvo. Videli smo opetovano, da nam v teh slučajih manjka marsikaj pred vsem pa prijateljskih odnosov in poznanstva. V odzivu tem tehničnim nedostatom so nam uprav dobrodošli prijateljsko-družabni sestanki z obeh strani, ki naj nam opomorejo preorati tudi to gladijo v popolu uspeh naših stremenj. Merkurjev jour fixi nadilo obilo vsestranske prilike in uverjeni smo, da se jih bo tudi naše obrtnišvo v Ein častnejšem številu udeleževalo. Danes ob 20. zvečer v restavraciji Zvezda počastimo s številno udeležbo bratsko nam društvo! — Jos. Rebek predsednik obrtnega društva.

u— Sentjakovski gledališki oder vabi vse gospode in gosposice, ki bi hoteli nastopiti dvakrat kot statisti pri uprizoritvi Cankarjevin »Hlapcev«, da se zgleda v četrtek ob 20. pri režiserju.

u— Redni občni zbor Filharmonične družbe v Ljubljani se bo vršil v četrtek, dne 25. t. m. ob 8. zvečer v sobi št. 17. poslojia Glasbene Matic v Gosposki ulici. Dnevni red: Poročilo funkcionarjev, slučajnosti.

u— 4 ciklus predavanj umetnostno-zgodovinskega društva. Predavanje se vrši v četrtek, 18. novembra ob 18. uri v univerzitetni zbornici. Predava monsg. Josip Dostal o zgodovini parlamentov. Vstopnice pri blagajni; dijaki 3 Din.

u— Merkurjev jour fix se vrši danes ob 8 zvečer v restavraciji »Zvezda«. 1471

Danes! PAT in PATACHON Danes!
kot mlinarja.

Velikanski uspeh in višek smeha vlada že dva dni. Preskrbite si popreje vstopnice, lahko tudi tel. št. 24.

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

KINO IDEAL

Iz Maribora

a— Proslava partijskega dne SDS v Mariboru. Razglasamo ponovno, da prirede marborske organizacije SDS dne 7. decembra zvečer v gornjih prostorih Narodnega doma kot »strankin dan« družabno prireditve za svoje somišljenike in prijatelje. Prosimo vse druge organizacije in društva, da za ta večer opuste svoje prireditve. Tajništvo SDS v Mariboru.

a— Dramačinska šola v Mariboru. Dramačinsko društvo v Mariboru odprlo 1. decembra t. l. dramačinsko šolo. Šolo bo vodil priznani strokovnjak g. prof. Josip Šest. Poudarjalo se bo vse panoge v teoriji in praksi. Sprejemajo se le resni slušatelji in slušateljice, ki se obvezujejo šolo tudi dovršiti ter odloča o sprejemu odbor. Zunanji družstvom bomo skušali ustreči na ta način, da bomo pravočasno objavljali dnevni red posameznih predavanj. Pismene prijave sprejema do 25. novembra Ivan Kejžar, Aleksandrova cesta 35/1. ustmene trgovina Vilko Weixl, Jurčičeva ulica Dan, kraj in ura otvoritve se pravočasno objavi. Odbor.

a— Oseba vest. V komisijo za izdelavo zakonskega načrta o agrarni reformi je minister dr. Šibenik pozval med drugim tudi inženjerja Alberta Vedernjaka, uradnika okrožnega urada v Mariboru.

a— Sestanek rez. oficirjev. Članov Uduženja rez. oficirjev in ratnikov, bo danes zvečer ob 20. (8.) uri v restavraciji »Vetrinski dvor« (H. Kosic — Vetrinska ulica). Predava g. admin. kpt. Gašparič »O primadležnosti rez. oficira na vojniški vežbi«.

a— Radi koristnosti snovi se pričakuje številna udeležba.

a— Moderne operacije. Javili smo že, da bo predaval v petek, dne 19. t. m. ob 20. uri v Ljudski univerzi primarij dr. Mirko Černič o moderni kirurgiji. Podal bo glavne temelje sedanjih operacij in razložil med drugim omamo, diagnostiko z rentgenom, električnimi aparati za preiskavo telesnih votlin in končno pokazal s slikami uspehe moderne kirurgije, ki so možni s tako skromnimi sredstvi, kakor jih ima mariborska bolnica. Videli bomo drzne operacije golše, slepiča, raka na želodcu, črevesa, maternici, jeziku, operacije žolčnih kamnov, miomov, lobanje itd. Ker bo gotovo velik naval, naj pride vsako pravočasno.

a— Razpisuje se mesto tajnika nove ustanovljene »Tujsko« prometne zveze za mariborsko oblast v Mariboru. Nastop službe takoj, najkasneje 1. II. 1927. Plača po dogovoru. Prednost se priznava absolventom eksportne akademije, ki obvladajo več tujih jezikov in so v tej stroki že delovali. Ponudbe s potrebnimi prilozami in navedbo zahtevkov do 25. novembra na zvezo, 1461

a— Razbojnik na državni cesti. V mariborsko bolnico so pripeljali včeraj 16letnega Franca Bolka iz Slivnice, ki se je vozil iz Frana proti domu Spotoma sta ga srečala dva neznanca in ga prigovarjala, naj sprejme na voz. Ker jima Bolka ni zaupal, ju ni hotel sprejeti, nakar sta ga neznanca napadla, pri čemer ga je eden zabodel z nožem v hrbet.

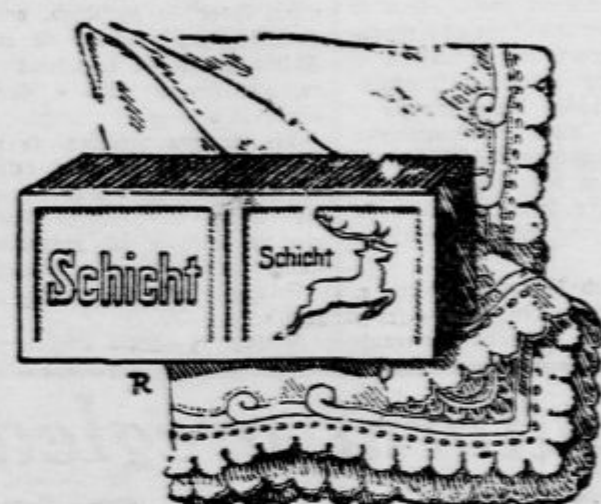
a— Tatvina hranilne knjižice. Tesarski vajenec Janez S. je ukradel Marjiti Friš, hčerki svoje stanodajalke, iz zaklenjene sobe hranilno knjižico z vlogo 2980 Din. Še isti dan je dvignil v hranilnici ves denar in par dni zaporedoma poplaval. Njegovo počet

je se je zdelo policijskim organom že sumljivo in so ga aretirali. Pri njem so našli še 1580 Din. Zagovarjati se bo moral pred sodnjo.

Iz Celja

a— Podporno društvo za revne dijake na državni realni gimnaziji v Celju je imelo v torek, dne 16. t. m. v zbornici drž. realne gimnazije svoj redni občni zbor, na katerem so poročali posamezni funkcionarji o svojem delovanju v pretečenem poslovnem letu. Tajnik prof. Rašč je uvodoma ugotovil, da kaže zunanje razumljivosti in pridobitni krogi veliko premalo zanimanja za to društvo, ki je velik in nenadomestljiv dobrotnik našega celjskega srednješolskega dijaštva. So gotovi imovitejši kraji, od koder obiskuje celjsko gimnazijo mnogo revnih dijakov, a ne prispevajo prav ničesar. Statistika izposojenih knjig izkazuje, da je bilo obdarovanih s knjigami skupno 357 dijakov in da pride na posameznika več kot 5 knjig. Nad 80 odstotkov uživa torej v današnji splošni gospodarski krizi veliko dobroto, da jim ni treba si nabaviti vseh dragih knjig. Z obliko v pretečenem šolskem letu žal ni bilo mogoče podpirati učencev, ker je primanjkovalo potrebnih sredstev. Prejšnja leta so dobivali najrevnejši dijak tudi ševlje. G. tajnik je v pretečenem poslovnem letu inventariziral knjižnico podpornega društva ter ugotovil, da predstavljajo knjige okrog 63.000 Din vrednosti. Poleg tega obstoja še srbohrvatska knjižnica, ki se ceni na 4.600 Din. Začasno neoporne knjige se bodo sortirale in shranile. Omeniti je še treba, da nekatere knjižarne knjige jako slabo vežejo, dasi so zelo drage. Blagajnik prof. Kardinar je takisto opozarjal na slabo gnotno stanje podpornega društva. Vseh dohodkov je bilo 12.872 Din, v prejšnjem poslovnem letu pa okrog 35.000 Din. Medtem ko je podporno društvo leta 1924/25 nakupilo za okrog 37.000 Din knjig, je izdalo v pretečenem poslovnem letu samo 10.850 Din, ima pa še dolga za 20.000 Din. Tajništvo podpornega društva bo v kratkem razposlalo prošnje na zavode, korporacije ter posameznike in pričakuje v imenu dobre stvari izdatnejšo podporo. V novi odbor so bili izvoljeni po večini dosedajni odborniki. Društvo predseduje v smislu društvenih pravil vsakokratni ravnatelj celjske državne realne gimnazije, sedaj torej g. direktor Anton Zupan. V odboru so: kot podpredsednik g. dr. Josip Vrečko, kot tajnik g. prof. Slavko Rašč, kot blagajnik g. prof. Josip Kardinar, kot odborniki g. opat Peter Jurak in g. prof. Josip Kožuh in A. Bolhar, kot namestnika g. prof. Brodar in Orožen, kot preglednika g. prof. Mastnak in Mravljak. Opozorjamo že, da podporno društvo ni identično s celjsko dijaško kuhinjo. Prvo preskrbuje revno dijaštvo s knjigami in obleko, drugo pa s prehrano. Obe društvi ste pa danes pri veliki revščini dijaštva nujno potrebni in na mestu.

a— Iz šolske službe. G. Janko Pogačnik, učitelj na okoliški osnovni šoli v Celju je pridružen v službovanje na meščanski šoli v Volniku. — Na okoliško osnovno šolo je pridružen g. Gabrijela Blaznikova, abs. uč. kandidatinja. — Na mestno dekliško šolo prideta g. Potuškova in Vodenikova, ki nadomeščata upokojeni učiteljici go. P. Bizjakovo in go. M. Farčnikovo.

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perila.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi snižali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost skrbni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšo!

Prisno le z znamko Jelena.

Iz življenja in sveta

Zakopan zaklad v Schönbrunnu

Letni dvorec Schönbrunn s svojimi krasnimi parki, zoološkim vrtom in nasadi, ki ga je uredila Marija Terezija po versailleskem vzgledu, je najpriljubljenejši nedeljski izletišče dunajskih meščanov. V zgodovini je gradil posebno znan iz časov, ko je Napoleon v vojni proti Avstriji uredil tam svoj glavni stan ter ga je domala dohitel atentat nekega mladega nacionalista.

Ze izza sto let kroži med Dunajčani fantazijsko opremljena pravljica, da je v območju Schönbrunnškega gradu zakopan bogat zlat zaklad. Da, govorica pravi celo, da ni belunski zaklad sploh ni pokopan v globinah Rena, marveč, da so ga belunski junaki na pohodu proti Attilovemu dvorcu skrili v bližini sedanjega Schönbrunn. Druge bajke zopet pričajo, da je neznani vojskovođa na begu pred sovražnikom iz previdnosti zakopal tam svoje premoženje. In govori se končno tudi o tem, da je Napoleon izročil del svoje blagajne zemlji, odnosno da so Habsburžani zgradili skrinjarišče za svoje zaklade ter sčasoma pozabili nanje.

Vse te govorice so pripravile nekega dunajskega iskalca zakladov do tega, da je začel s svojo čarobno palico brskati po Schönbrunnskem ozemlju. Novine beležijo, da je palica dvakrat naznačila mesto, kjer se nahaja zlato. Na podlagi teh ugotovitev se je že dni vršil komisijski ogled, ki sta se ga poleg iskalca zakladov udeležila tudi neki neolog in zastopnik vlade. Čarobna palica je na dveh mestih označila četverkotni prostor 13 metrov dolžine in 6 m širine, kjer se po zatrilih iskalca zakladov ne dvomno nahaja zlato. Bajke se pred nastopom zime prične izkopavanje. Upati je, da bo uspeh tako velik, da bodo sanirane vse avstrijske finance. In to je že nekaj!

Razkrinkani Washington

Te dni je izšel prvi zvezek knjige »Novi življenjski George Washington«, ki je v ameriških političnih krogih vzbudila precejšnje ogorčenje. Njen avtor, v ostalem pravoveren Američan, se je namreč predzrnil vreči očetja ameriške ustave, oboževanega Washingtona, z njegovega nedotakljivega piedestala. Rangalil ga je, češ da je bil v svojem zasebnem življenju vse prej kakor svetnik, ki bi bil vreden oboževanja širokih ljudskih mas.

Pisec knjige je Pupert Hughes, George Washingtona slika na podlagi njegovega lastnega dnevnika kot lakomnega Slovetka, ki se je briga le za kupčijo z rumom in pivom, hodil redko v cerkev, plačeval agitatorje, da so hodili med ljudi in jih nagovarjali, naj volijo Washingtona, odkupoval starim veteranom koncesijo za zemljišča, trpinčil sužnje in se vdajal pregrešni ljubezni.

Avtor objavlja dalje pisma, ki jih je Washington baje pisal gospoj Sally Fairfaxovi, medtem ko je bil zaročen z Marto Custisovo. Poročil se je z Fairfaxovo, menda zaradi denarja in ostavil svoje prejšnjo zaročenko na cedilu. Tako vsaj zagotavlja Hughes.

Koncem zvezka protestira avtor proti zavijanju nacionalistično orijentiranih zgodovinarjev, ki nalašč pačijo resnico, čeprav so jim Washingtonova ljubavna pisma, iz katerih dovoljno odseva karakter prvega predsednika Združenih držav, dobro znana.

Najlepših samoveznic

kravat in modnih potrebščin ter najboljšega perila si more vsakdo nakupiti prav po nizkih cenah pri tvrdici: Drago Schwab, Ljubljana.

Svetopisemski reki

Blagor človeku, ki dosega modrost, in človeku, ki napreduje v umnosti!

Veseli se žene mladosti svoje, košute predrage, gazele dražestne! Prsi njene naj te mamijo vsak čas, vedno bodi zamaknjen v njeno ljubezen! Zakaj bi taval s tužjo in objemal prsi tuje ženske?

Pojdi k mravičji, o lenuh! Ogled si pota njena in uči se modrosti! Nima vodnika, nadzornika ali zapovednika, vendar pripravljala poleti hrano svojo, ob četvi znaša, kar bo uživala.

Konju bič, oslu udo, bedaku pa šibo na hrbat!

Odgovori bedaku po neumnosti njegovi, da ne bo moder v svojih očeh.

Kakor kdor vrže mošnjo žlahtnih kamenov v grobljo, tako dela, kdor časi izkazuje bedaku.

Ko bi neumneža v stopi z betom stolček kakor pšeno, ne šla bi neumnost njegova od njega.

Kakor se v vodi obraz kaže obrazu, tako srce srcu.

Če ti srce upade v času stiske, majhna je krepost tvoja.

Ne spuščaj se naglo v prepir, da ob njega koncu ne prideš v zadrego, kaj naj storiš, ko te je osramotil bližnji tvoj.

Kakor zlata jabolka v srebrnih pletenih je beseda v pravem času.

S potrpežljivostjo se sodnik pridobi in jezik mehak kosti zdrobi.

Redkoma zabajaj v bližnjega svoje- ga hišo, da se te ne naveliča in te ne čuti.

Karla z zapada

Berlinska policija je izsledila izredno opasno vromilsko organizacijo ter jo spravila pod ključ. Zastihavanje izkazuje senzacijo, da je tolpi načelovalo mlado izredno podjetje in drzno deklet, 22 letna Marta Franke s priimkom »Karla z zapada«.

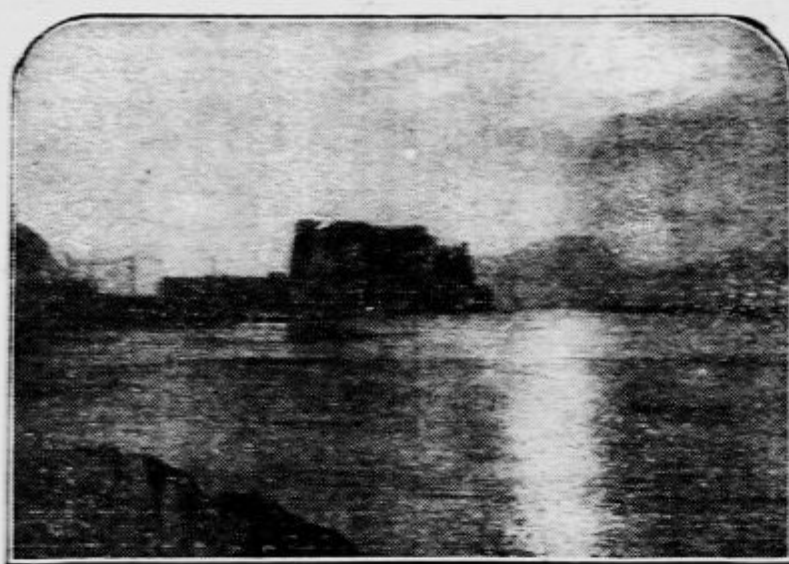
Dekle, stasita lepota, je iz vrlo dobre obitelji. Mati je bila Francozinja, oče Nemec, in sta jo dala vzgojiti v francoskem samostanu. Po prevratu je prišla v Nemčijo in zapadla v slabe družbe. Skupno s svojimi ljubimci, tipičnimi apaši, je izvršila več rafiniranih sleparij in vlomov, končno pa je na lastno pest organizirala obsežno klapo ter jo držala v strogi disciplini kakor katerakoli junakinja iz tolovajskih romanov. Novine opisujejo pravcate junaske bravure, ki jih je izvajala pri vlomih. Ustrašila se ni nikogar, marveč je sama ustraševala s samokresom v roki celo vrsto moških; bila je izborna plesalka, plavalica in samozavestna družabnica v odličnih javnih lokalih.

Po aretaciji je pri zasliševanju skušala pobegniti s policijskega ravnateljskega in so jo komaj vlovili. Pri preiskavi so našli pri njej oster stilet. Priznala je, da je hotela umoriti svoje- ga najnovejšega ljubimca, mladega bogatega bančnika, ki je strasten motociklist. Povabil jo je na skupni izlet, in Marta priznava, da ga je namerala na vožnji zabosti in oropati. Ne- nadna aretacija je preprečila to zlo- činsko nakano in morda še celo vrsto drugih banditskih nakleпов.

Gardonski samotar

Ali še živi Gabrijel, vojvoda Snežniški? Ali se je odpravil na Olimp, ali pa še ždi med smrtniki? Nič se ne ve, bi dejali Ribničani. Kajti poročila, ki prihajajo iz samotarstva v Gardonu, si nasprotujejo. Le tuimam se čuje, da Gabrijel v meglenih nočeh brni z motornim čolnom po Gardskem jezeru kakor leteti Holandec, ali pa oddaja s svo- je edine male križarke primerno šte- vi- lo pozdravnih strelcev v čast kakemu izrednemu gostu.

O njegovem pisateljskem delovanju je malo slišati. To se pravi, pravkar se doznava iz prvega vira, da D'Annunzio dopolnjuje dvojico religioznih miste- rijev, naslovljenih: »San Francesco« in »Jezus Kristus«. Prvi obravnava živ- ljenje sv. Frančiška Asiškega, h čigar tretjemu redu je Gabrijel pred leti pristopil. Obravnava versko krizo Fran- ciscanov.

Castello dell'Ovo

(Jajčni grad) pri Napoli je glasom vesti laških listov v nevarnosti, da se poruši v morje. — Grad je zgrajen na ogromni skali, ki se zajeda v morje, in je ena izmed najstarejših nepoljskih znamenitosti. V njem je piloval že stari Lukul; Viljem I. ga je dal 1154. prenoviti, Karl I. pa razširiti. Robert Anžuvinski, ki si je grad izbral za rezidenco, je poklical Giotto, da mu ga je okrasil s freskami. Z umetniškega stališča je grad neprecenljive vrednosti.

Bolje je prebivati v podstrešnem kotu nego z ženo prepirljivo v skupni hiši.

Ne ponašaj se za jutrišnjim dnem, ker ne veš, kaj bo dan rodil.

Rahel odgovor odvrata togoto, zbadljiva beseda pa zbuja jezo.

Boljša skleda zelja, kjer je ljubezen, nego pisan vol, kjer je sovraštvo.

Veselo srce razvedruje obličje, bole- čina srca pa tare duha.

Tudi v smeihu žaluje srce in konec veselja je žalost.

Kjer ni volov, so prazne jasi, obilost pridelkov pa je po volovi moči.

Kdor hodi z modrimi, postane mod- rejši, kdor pa se druži z bedaki, se pohujša.

Kdor ljubi pouk, ljubi znanje, kdor pa sovraži svarjenje, je kakor Elvina.

Skrb v srcu tare moža, a dobra be- seda ga razveseli.

Predolgo upanje dela srce bolno, življenja drevo pa je želja, ki se iz- polni.

Dobrohotne besede so kakor satovje medu, sladkost duši in zdravilo kostem.

Začetek prepira je, kakor če kdo vo- do pušča iz jezca, zato, preden izbruh- ne, zapusti spori!

Vode globoko so besede iz ust vrlca moža, potok vrvrajot je modrosti vrelce.

Bogastvo daje prijateljem mnogo, od siromaka pa se loči prijatelj njegov.

Visoko pretega bisere cena vrle žene, skrb za volno in lan in veselo dela z rokami svojimi. Ne ugasne sve- tlica njena ponoči. Roke iztegnje po

čiško, ko se je iz Francije povrnil kot mlad lahkoživec ter se po božji pre- vidnosti izpreobrnil, zašel streči bolni- kom, hraniti reveže in celo poljubovati gobave. Revščini asiškega ubožca kon- trastira sijaj sultanovega dvora, kjer se pojavljuje Sv. Frančišek z brezplodnim namenom, da bi izpreobrnil sultana. . . Še manj kakor o tem misteriju se čuje o drugem, ki obravnava Kristusa. Go- tovo je baje samo to, da se pesnik pri črtanju Odrešenikovega lika čvrsto drži dogme in je torej upati, da cerkev tokrat ne bo priropotala z indeksom.

V ostalem ima D'Annunzio še vedno navado, da dolge ure prebdi v svo- ji meditacijski kameri, kjer prevrača v svoji glavi globoke trusli. Najraje dela ponoči ob svitu antične svetilke, stoječ pred starodavnim črtnim samostan- skim pultom. Nič ga ne sme motiti, niti hčerka, katero je baje nedavno dal odvrgniti tik pred vratmi svoje vile. Samo njegova soproga, vojvodinja Ga- leška, ki je po dolgih letih ločitve copet dosegla spravo ter iz Pariza dospela v Gardono, da si izboljša zdravstveno stanje, ima tuimam dostop. Ogroja okrog vile je čvrsto zaprta in zastraže- na z legijonarji in fantazijskih unifo- mah. Edina dama, ki ima vselej neovir- ran vstop v Gabrijelovo meditacijsko kamero, pa je njegova muza, Ampak poročila ne vedo povedati, v koliko in kako mu je še zvesta.

Nepatrijotične barve

Turška vlada je izdala edikt, ki za- branije pošto modrih in oranžnih tra- kov na belih oblekah, češ da spominja ta grupacija barv na armensko in grško trobojnico.

Patriotizem gre v svoji gorečnosti časih bogme daleč. Pred tedni smo čit- ali o haitijskem generalu Toussaintu d'Archeu, ki je v bitki izgubil oko in je iz Pariza naročil stekleno, a z izre- cno zahtevo, da ne sme biti druge bar- ve kakor rdeče in zelene. Taksi sta namreč haitijski narodni barvi. . .

«Sem preveč lojalen naravi svoji domovini», je izjavil, «da bi trpel druge barve kakor one, ki se bleste v državni zastavi».

Chacun son gout!

«Ples kraljice Marije». V Newyorku so imali nov ples, ki so ga na čast ru- munske kraljice kstili na ime »Ples kralji- ce Marije«. Ples je kombinacija valsa, shimmyja in twostepa ter se je hitro pri- ljubil. Newyorčani pravijo, da bo kmalu upodobil charleston in black-bottom.

Sjajno! Imenitno! Izvrsno! — Tako se glasi kritika občinstva pri več- rajšnji premijeri izredno uspele operete

Ločena žena

Elegantno! Moderno!

Veselo! Zabavno!

Lepa žena, mlada žena, ljubosum- na žena . . . Lep mož, mlad mož, Lepa prijateljica, mlada prijateljica in — \$ 2399 d.

Originalna vsebina. — Komitni za- pletljaji. — Smešne scene. — Mlad mož in tuja dama v spalnem

vagomu. — Sampanjec in njega posledice. — Sreča ali nesreča. — Diskretni kontrolor spalnih vozov nič ne vidi, nič ne sliši. — Imenit- ne in vesele so scene pri sodnijski obravnavi.

Mladini neprimerno!

Prekrasni so naravnost posnetki razkošnega holandskega pomorskega ko- pahišča Scheveningen ter bogato opremljeno izredno uspele veseli film.

ELITNI KINO MATICA najudobnejši kino v Ljubljani.

Po slovanskem svetu

Desetletnica smrti Henrika Sienkiewicza

Dne 15. t. m. je poteklo deset let, odkar je v Vevrey ob Zenevskem jezeru umrl naj- veljši poljski romaniopisec vseh dob Henrik Sienkiewicz. Umrl je v času, ko sta bili Nemčija in Avstro - Ogrska na višku svoje vojne slave in ko se je že zdelo, da smagata na val črti in si Nemci pokorje ves svet. Sien- kiewicz je bil nacionalno misleč Poljak in kot tak tudi zavedel Slovan, zato ga je v dušo bolelo, ko je videl, da hito Nemci od- smage do umazane in ogražene zavojitni ves

svet. Ni mu bilo usojeno, da bi dočival tri- umf zavojitnega črta, popasno vstajenje njegove oče domovine Poljske in osvobodit-elj ostalih podjarmljenih slovanskih na- rodov. Moral je leči v grob še strpno mislijo, da še ni prišel trenutek, ko vstane k novi veličini njegova nesrečna domovina, ki ji je s svojimi deli postavil spomenik čare per- manentne.

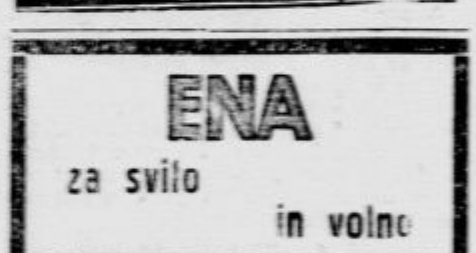
Ni Poljaka in menda ni pisarjenega Slo- vana, ki bi ne poznal Sienkiewiczovih ve- smirnih romanov, zlatih z malimi izjema- mi iz pester, velikih dogodkov polne agoda- vine poljskega naroda. Nihče pred njim in nihče za njim ni znal tako mojstrsko opisati borbi, dogodkov in razmer, ki so bili v pro- stosti pogoj veličine, a kasneje tudi vzrok razpada poljske države. Njegovi »Križarji« so bili epopeja junških borbi, ki so jih Po- ljski v srednjem veku vodili proti takova- nim nemškim vitezom, tej avanturari Ger- manstva v boju proti Slovanom. Kakor za roman, tako so bili tudi vsi drugi njegovi spisi, črtani iz poljske zgodovine, visoki pe- sem domovinske ljubezni, požrtvovalnosti do rodne grde. Narod je požiral njegove knji- ge in iz njih so vzlele predavne razpade in nabiral nove moči za težko borbo proti ted- no bolj naraščajočemu tujemu navelu. Sien- kiewiczova im je zaslovelo po vsi Poljski in njegova slava je kmalu prodrla tudi k ostalim Slovanom. Slovenci smo se razme- roma zgodaj seznanili s Sienkiewiczovimi deli. Bili so to ponajveč kratki prevodi izpod peresa Petra Miklavca - Podravskega. Prvi Sienkiewiczov velik roman v slovenskem prevodu pa je izšel v devetdesetih letih pre- teklega stoletja. Poslovenil ga je sodnik Mršč, izšla pa v dveh delih »Slovenska Matica« (nedavno tega je ta roman znova iz- dala »Tiskovna zadruga«). Malo je knjig, ki bi bile vzbudile med našim čitajočim občinstvom toliko nevdušenega zanimanja, kakor ta roman. Zato so temu romanu v kratkih presledkih sledili prevodi drugih Sienkie- wiczovih umotvorov: »Križarji«, »Potopi«, »Člani vitez«, in končno tudi »Quo vadis?«, menda edino pisateljevo delo, ki ni zajelo iz poljske zgodovine, oziroma poljskega živ- ljenja. In če je Sienkiewicz dosegel slove samo doma in med Slovani, mu je roman »Quo vadis?« pridrli slavo in priznanje vsa- ga kulturnega sveta. Odslej so njegova dela prevajali na vse jezike. Sienkiewiczova dela so tako postala last vsake civilizirane Slovaštva. Zato je pred desetimi leti prete- šla vest o njegovi smrti v Vevrey ves kul- turalni svet. Radi vojnih dogodkov je bil po- greb njegov, ako vrzujemo, da je bil eden največjih pisateljev vseh narodov in časov, naravnost berušni slovanom. Ko je je Poljska vstala k novemu življenju, se je takoj nora- dila misel, da bi njegov pepel prepehnili v domovino. To se je tudi zgodilo pred leti. Preko Češkoslovaške se je izvršil ta prevoz

in češkoslovaško prebivalstvo in češkoslova- ške oblasti so takomali med sabo, da se jim najdokostnejše oddolže spominu velikega slovanskega pisatelja. Od tistega časa se je preje napeto razmerje med češkoslovaško in Poljsko znatno ublažilo, dočker se ni spre- menilo v današnje iskrene prijateljstvo. Tako je mrtvi Sienkiewicz dosegel ono, za kar so se preje najbolj duhoviti med Čehi in Po- ljski brezuspešno trudili. Pepel njegov se- danj potuje v prestolnici obnovljene Poljske in njegov veliki duh bo bo gotovo ževal, da ne postane v drugih črtah sušnih govornikov in notranje neologe. Slava neumrliemu Sien- kiewicz!

— Lást za svetom pada . . . Stari borci, ki so se svoje dni bojevali v Rusiji za slovansko idejo, umirajo. Umrl je Rodzianko, Homjakov, Gučkov, Lvov, Saburov in celo vrsta drugih odličnih mož, ki so bili v carski Rusiji stebri slavjanofilskega pokreta. Sedaj jim je sledil tudi Arsur Cerep - Spri- derit. In Harlema v Ameriki namreč poro- čajo, da so tamkaj našli v njegovi spalnici mrtvega groda Arturja Cerep - Spiridoviča. Preiskava je dogajala, da se je ponemeli nezdrupil. Dosegel je starost 60 let. Med voj- no je bil oficir v nekem carskem polku. Pred vojno je imel veliko vlogo v »Slavjan- skem blagovornem obsestvu«, kjer je sprožil maverkatno pametno, čisto je tudi prav fantastično idejo. Njegov ideal je bil združitev vseh slovanskih narodov v eno državno enoto. O tem je sanjiral tudi v pro- gramstvu. Zavzemal se je za to, da bi se tim najprej sklical sličen slovanski kongres, ki bi se ga naj udeležili zastopniki vseh slovanskih narodov. Na tem kongresu bi se naj posvetovali, kako bi se dali poročiti stiki med srobojnim slovanskimi državami in kaj bi se dalo storiti, da bi se v to kolo pri- vadila tudi Rusija. Predno je mogel oživo- tvoriti to svojo idejo, so mu Soienice prestrig- le nit življenja. Naj bo slovanskemu idealu lahka tuja senja!

— Ljudsko štetje v Bolgariji. Bolgarska vlada je sklenila, da se bo vršilo 1. januarja 1927 v Bolgariji splošno ljudsko štetje. Pri- prave za to štetje so že izvršene. Štetje bo, sicer v rokah občin, glavno njeno pa bodo pri tem poslu igrali občitelji, ki bodo imeli kontrolno nad občinami in njeno organi. Občiteljem bodo pri delu pomagali dijaki srednjih šol in ubodni višjih razredov osnov- nih šol.

— Obštevne ruskih pisateljev in novinar-jev so pretekli teden osnovali v Sofiji, in sicer po vsemu sličen organizaciji v Pragi in Beogradu. Svoj sedež ima društvo v čes- kskem domu v Moskovski ulici št. 8. Kjer se vrše redni sestanki društvenikov vseh če- trtek ob 8. zvečer.

List zoper list

Zanimiva razsodba kasacijskega sodišča.

Stol sedemdeset odd. B. v Zagrebu kot naše najvišje sodišče je včeraj kot kasacijsko sodišče izrekel v tiskovnih zadevah pomenu in ki bo v vseh pravnih in novinarskih krogih ter sploh v javnosti brez dvoma vzbudila zanimanje, in — prav tako brez dvoma tudi zadoščenje.

Svoječasno je »Slovenski Gospodar«, izhajajoč v Mariboru, prinesel več člankov, ki so bil zelo ostro napravljeni zoper v Ljubljani izhajajočo »Domovino«. V teh člankih jo je imenoval zloglasno, strupeno, nesramno, ki se pritepe, gnusobno, glasilo brezvestne gospode, gnojnice. Tem cvetkam je bila dodana trditve, da se je »Domovina« odprla postavila na protiveško stališče, in da je v neki številki to sama priznala, dalje da ima v svojem programu da hoče »vero naših starih očetov zatrepi v srcu našega naroda«, da sramoti in pljusva na katoliško vero in tepe naš narod z nezgodnimi davki, kdor jo čita, da je neumen in kratkoviden, ona da skruni imena naših dobrih hiš, da v naših poštenih hišah nima prostora, in slično. Zato naj jo vsakdo vrne, nikdo ne naroči, — med novimi naročniki pa je nekaj takšnih, ki jih bomo imenoma nevedli, ako se ne spame tejuje.

Kakor vidimo, si neznani avtorji dotičnih (4) člankov, objavljenih v dveh številkah »Slov. Gospodarja«, niso nadeali brzd, marveč jim je všlo v pero, kar jim je bilo v srcu. Seveda je pa mnogo treznih in pravednih ljudi smatralo, da takšna nova pisarstva vendarle ni dopustna, marveč da je v interesu javnosti, da se takšne surovosti opuste, tembolj, ker se je poziv na

boj kot vedno smatral za nekaj obče škodljivega in nemoralnega. »Domovina« izdaja konzorij, v čigar imenu je vlasti prijavljen njegov predsednik g. Adolf Ribnikar kot izdajatelj, kateri je po svojem zastopniku g. dr. Knafliču vložil tiskovno tožbo radi pregreške klevete in uvrede, storjene z zgorajšnjimi izrazi. V naši ožji javnosti je slučaj tožbe »lista zoper list« bil doslej pač res prvi, in so celo gg., ki pri nas veljajo za avtoritete kazenskega prava, izrekli, da takšne tožbe niso mogoče. Vse drugače seveda izgleda vprašanje, če poznaš judikaturu kasacijskih sodišč Srbije, Francije in predčasnostve Italije, kjer so temeljem sličnih določb, kakor jih ima naš zakon vedno smatrali, da je z napadi na »list« prizadet in za tožbo legitimiran bodisi podjetnik, izdajatelj ali direktor (urednik) lista osebno, bodisi podjetje samo, bodisi ena izmed teh fizičnih ali juridičnih oseb.

5. tožbo se je bavilo poleti mariborsko okrajno sodišče ki je obtožena (urednika g. Januša Golca) opustilo po § 259/13 k. p. r., v glavnem iz razloga, češ, da so im krivinarini članki sicer sami po sebi žaljivi in v smeri uvrede i klevete, vendar pa da tožitelj ni upravičen k tožbi, ker je napaden le »list kot tak«, njegova politična smer, ne pa list kot podjetje, kajti »list« to ni vrsta oseb ker morajo biti označene (te osebe), če pa je napad naperjen zoper organizacijo, se ne ve, katere osebe so mišljene. Ker pa ni določena oseba, zato tudi ni dejanskega stanu klevete.

Nekatere klerikalne novine so poročale o tej opustitvi sodbi na način, ki ga tudi ni mogoče odobravati, ker je kršeno načelo

lo fair play. Iz nekaterih poročil bi se bilo celo posnelo, da je bil obtoženez oproščen, ker so očitki resnični, češ, ker so g. škof rekli, da je tako, potem že mora biti tako, in je »Domovina« res brezvestna. (O drugih izrazih so poročila previdno molčala, kakor tudi o uvodnem stavku oprostilne sodbe.)

Ničnostni pritožbi obtožiteljevi je kasacijsko sodišče sedaj ugodilo in izreklo, da »list« seveda ni nič »kot tak«, marveč da je to skupina ali vrsta ljudi, oseb, v javnosti veče ali manj znanih, in je ta vrsta že zadostno označena in od drugih odvojena na navedbo imena lista. Gotovo pa spada imeno vanje, torej izdajatelj in urednik (členi 52, 55 in 13 tisk. zak.). Ta izdajatelj je torej dvakrat legitimiran, enkrat osebno kot izdajatelj in enkrat kot član zadostno označene vrste oseb. Mariborski izrek je v tej bistveni točki torej utemeljen ničnostni razlog. Kasacijsko sodišče je zato ničnostni pritožbi ugodilo in sodbo razveljavilo ter izreklo, da je tožbena legitimacija dana in ž njo dejanski stan klevete in uvrede. V vseh drugih točkah pa mariborska sodba molči, vsled česar je potrebno, da izreče najprej ono v stvari sami svojo sodbo.

Maribor se bo moral torej še enkrat pečati z zadevo, da v konkretnem slučaju izpita, ali in v koliko je ponuden dokaz resnice, ali se je posrežilo ali ne, in kaj je z nekimi obtožnimi točkami s katerimi se l. sodišče doslej sploh ni pečalo. V načelu pa je izrečeno, in gotovo pravilno izrečeno, da »novine« ali »listi« niso nekaj v zraku visetega neeksistentnega, takorekoč le filozofski pojem, in da se ne sme »listu« očitati n. pr. da je podkupljen, marveč da se pod »listom« tudi pri juristih, ne le pri »navadnih ljudeh«, razumejo vsi oni, ki so lastniki, izdajatelji, uredniki, vsaj v kolik

kor so to lastnosti v javnosti znane, in da ima vsak »list« svoj čast, ki je pod zasčito zakona.

So stvari ki se razumejo ob sebi, pa je vendar potrebna huda bitka, da se takšna istina uveljavi. Z izrekom najvišjega sodišča je zadoščeno užaljeni pravici.

„O morfinizmu“ in „Morfinizem in kokaizem“

Slovenski lekarniški gremij nam je poslal naslednje pojasnilo:

Členjeno uredništvo! Pod gornjima naslovoma sta v »Jutru« št. 258 v rubriki »Zdravstvo« objavili dva članka, ki se ne strinjata v vseh izjavljanih dejstvih. Dovoljujemo si, poslati Vam radi tega naslednje pojasnilo:

Ton izjavljani gosp. pisca izvezeni v nekakem očitku, češ da so lekarnari oni faktor, ki v prvi vrsti pospešuje razširjanje morfinizma in kokaizma. Morfin in kokaizem je mogoče dobiti v javnih lekarnah samo na pravilno predpisani zdravniški recept in to samo v onih mejah, ki jih dovoljujejo lekarniški predpisi. Ako se maksimalne doze prekoračene, se recept vrne zdravniku, da ga korigira. Zdravnik sam ima v rokah odločitev, da li se sme predpisani strup ponovno ekspedirati, ker s pripombo »Ne repetatur« lahko prepreči vsako nadaljno dobavo strupa. Lekarnarjeva dolžnost je vsak pravilno izstavljeni recept izgotoviti brez vsake pripombe. Noben predpis mu ne dovoljuje ugotavljati identitete stranke ali je izpraševati, v kako svrhu rebi predpisana zdravila, niti ni stranka dolžna lekarnarju dati kakga pojasnila. Ponarejeni recepti le zelo redko pasirajo črke izvežbanega farmacevta, posebno ne recepti za morfin in kokaizem, ker je pri oddaji teh strupov receptar še posebno pozoren. Vsaka lekarna bi mor

gla predložiti nekaj takih konfisciranih receptov.

Predpisi o izdajanju strupov se lekarnari, kolikor je znano natančno drže, kar najbolj ve obinstvo samo, saj ima dnevno konflikte z lekarnari, ki odklanjajo oddajanje vsakega predmeta, ki količkaj diši po strupu.

Jasno je, da legalna trgovina (lekarna) ne zalaga niti morfinistov niti kokaizistov s strupi, ampak da dobivajo ti nesrečni strupe od one trgovine, ki se vrši brez vsake kontrole za hrbtno oblasti. V prvi vrsti prinašajo in razpečavajo te strupe tihotapci, ki imajo svojo centralo v Zagrebu.

Dejstvo je, da imajo morfinisti in kokaizisti vedno dovolj teh strupov na razpolago in dejstvo je tudi, da jih ne dobe v lekarnah. Sivar pristojnih oblasti je, da razmišljajo, kako bi zajeli razširjanje morfinizma in kokaizma. S samo kontrolo lekarnarja ilak lahko zahteva pojasnilo za vsak centigram izdanega morfin in kokaizma. V ilustracijo naj povemo, da vse ljubljanske lekarnarje skupaj porabijo komaj toliko morfin in kokaizma na leto, kolikor ga letno konzumira en sam morfinist ali kokaizist.

Večino znanih slovenskih morfinistov je rodila vojna. V vojaških bolnicah je gospodaril z morfinom, kdor je hotel. Bolničarke in streljaji so injicirali morfin vsakemu, kdor je hotel, ako je bilo treba ali ne. Tako so nastale žrtve, ki se danes hodijo kakor senice med nami. Tudi to je dokaz, da so postali morfinisti le tam, kjer so imele ta strup v rokah nepoklicane osebe. Kje danes dobivajo te žrtve morfin, ne vemo, vemo pa, da ne v lekarnah.

Očelovski nasveti, ki jih daje gosp. pisec omenjenih člankov lekarnarjem, so deplasiirani, ker so ti nasveti popolnoma istovestni z lekarniškim predpisi, katere mora vsak lekarniški praktikant v prvem tednu prakse poznati in se po njih ravnavati.

Ako je pristojni oblasti na tem, da se prične sistematično zatiranje morfinizma in kokaizma, naj sezone v to svrhu anketo, ki bo razpravljala o vsem, kar je v zvezi s tem vprašanjem in določila smernice, ki so potrebne, da se definitivno zalro to zlo. Tam bomo navedli tudi stvari, ki niso za javnost.

Ako bi se pa kdaj zgodilo, da bi se kakla lekarna spustila v nedovoljene mahinacije z omenjenimi strupi, je dolžnost vsakega patrijota, ki o tem ve, naznaniti nevestnega lekarnarja pristojni oblasti. Kdor je nevesten v tako važnih zadevah, je nevesten tudi v ostalem in neveden obzira.

Za Slovenski lekarniški gremij:

Bakarič, t. ž. predsednik.

Dopisi

MOSTE. Naš občinski odbor je iznašel novo metodo za olepšavanje in regulacijo cest. Ob Zaloški cesti poleg Ljudske šole zgrade mimoideče v oči groblje ozkoma razvaline nekdanje ograje Lapajnetovega vrta. To ograjo je dalo županstvo pred kratkim uradoma podredit kljub protestu lastnika g. Ivana Lapajnete, ki se mu je s tem postopanjem povzročila po nepotrebnem velikanska škoda. Zgodovina te podrtije sega nazaj še za leta 1916, ko je pod županstvom g. Oražma občinski odbor za hvala od 12 posostnikov občine Moste, da umaknejo svoje ograje radi regulacije občinskih potoj. Proti temu odloku vložen pritožbi je deželna vlada ugodila iz razloga, da nima občina pravice zahtevati od posostnikov brezplačni odstop sveta v regulacijske namene. Čudovito je, da o tej razsodbi nihče od pritožnikov ni bil obveščen. Našla se je ta razsodba šele l. 1919 med akti, ko je upravljalo občinske zadeve gerentstvo. V istem letu 1916 je začel občinski odbor preganjati tudi posostnika g. Ivana Lapajnete, ki je kupil od Josipa Seidla hišo št. 95 na Zaloški cesti in jo lepo preuredil in popravil. Ko pa je prejšnjo staro in grdo ograjo ob hiši popravil in prezidal ter napravil betonski zid z lično žično ograjo, je dobil nenadoma od županstva odlok, da mora to ograjo odstraniti in umakniti v regulacijsko črto tekem 8 dni, češ da bo občina tamkaj podaljšala trotoar. Njegovo pritožbo je deželna vlada v letu 1919 rešila tako, da mora sicer g. Lapajnete ograjo umakniti, da pa ima pravico, da zahteva od občine odškodnino za odstop sveta. G. Lapajnete se je proti temu pritožil na upravno sodišče, kjer je stvar ležala do letos. Ko pa je upravno sodišče v Celju pred kratkim razsodilo, da ni kompetentno za reševanje zadev iz leta 1919, je županstvo — sedaj zopet pod županom Oražmom — ponovno zahtevalo, da g. Lapajnete ograjo umakne. Dasi je g. Lapajnete takoj izjavil, da je pripravljen ograjo umakniti, če mu občina plača svet, ki ga vsled tega, odstopi, se županstvo na to ni oziralo. Lepega dne so prišli pred kratkim od občine najeti delavci s policijsko asistenco in pod vodstvom podžupana g. Bitenca, ki so g. Lapajnetu podrl ograjo. Čudno je, da občina, ki je 10 let zahtevala, da se podre ta ograja, češ da ovira regulacijo občine in da jo rabi za trotoar, sedaj naenkrat pravi, da Lapajnetovega sveta ne potrebuje! Čemu se je torej g. Lapajnetu napravilo toliko škode in čemu se blešče ob Zaloški cesti podrtije in ruševine njegove vrtno ograje? Če je tako postopanje občinskega odbora v prid občini, občanom in olepšavi Most, pač dvomimo. Mislimo, da bi bilo prav umestno, da si to plodonosno delo občinskega odbora županstva v Mostah primerno ogleda nadzorsvena oblast.

VIČ. V nedeljo, dne 21. t. m. gostujejo v Sokolskem domu na Viču Sentiakobčan iz Ivan Cankarjevo petdesetlansko dramo »Hlapci«. Upamo, da bo občinstvo posetilo predstavo v istem številu, kakor pri lanskih gostovanjih lanih vrlih Sentiakobčanov. Začetek predstave ob 20. uri.

JESSENCE. V petek, dne 19. t. m. bo predaval pri »Jelenju« na Savi učitelj Leo Pibrovac o modernem šolstvu. Začetek ob 7. uri. Starši, ne zamudite ugodne prilike.

ŠT. VID-GROBELNO. Gledališka prireditelj z dne 7. novembra se na splošno želijo ponovi v nedeljo, dne 21. novembra ob 13.30. Čisti dohodek je v prid revni šolski deci. Na veselo svidenje!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Društva

Cevljarska zadruga v Ljubljani namerava zainteresirati, da se vsi prihodnji pomagali, preizkušnja v nedeljo, dne 5. decembra t. l. — Prijave, katerim je pridobil ueno spričevalo ter spričevalo o obrtni padljivosti, najkasneje do 1. decembra v zadrugi prijaviti v Hrovcih ulici 4. 34463

Českosl. obec.

V soboto 20. t. m. o 8 1/2 h večer v Zvezde poudariti prof. dr. N. Procházsky o L. N. Tolstoju a Rusko. Gostje dobrodošli. Prijatelji slovenskega vzajemnosti se vabijo! 34465

Sokolsko gledališče v Radovljici

uprskoti v nedeljo, dne 21. t. m. ob 8.30. uri svetlo znameniti Občinski izkaz Bratje sv. Bernarda Dejanje je vzdrževalo in napotilo nam kaže pravo silo samostanskega življenja, ki nikakor ni tako rožnata, kakor nam ga hočejo naslikati z gotove strani. 34461

Kolo jugosl. sester v Ljubljani

bo imelo redno odhoro v sredo, dne 18. novembra ob 10. uri. Udeležba obilnica, dolžnost! 34457

Občrt

Šivilja prevzema moško in žensko perilo v provizorno izdelavo po 6-15 Din od kosa. Amalija Benko, Gosposka ulica 3/II. 34461

Trajno kodranje, vodno ondulacijo in barvanje las izvršuje

Podkrajšek, frizer v Ljubljani. 243

Podkrajšek, frizer v Ljubljani.

243

Vulkanizira

vro vroče gumije in poru vulkanizira P. Kralj v Ljubljani. Rimska c. 11. 270

Pekarijo

dobro izdelo, na prometnem kraju v Sloveniji, z inventarjem vred takoj oddam proti primerni odškodnini, event. tudi o hiko vred prodam Plemenno posuđe pod »Pekarijo« na ogledni oddelku »Jutra«. 34466

Službe

dobe Režiseria sprejme dramatično društvo v Ljubljani. Ponudbe na ogledni oddelku »Jutra« pod »Režiseria«. 34473

Dekloro

stare 15-16 let, pridno in pošteno, priključiva enojna, v pomoč za gospodinjstva, sprejemna na delo. Dobra oskrba in prijazno ravnanje. Naslov v trgovini na Starem trgu 32, Ljubljana. 34470

Hišnico

sprejemam. Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34462

Zobozdravnik

isče inteligentno, starostjo spoštljivo kot instrumentarja za Ljubljano. Pismene ponudbe pod šifro »Zobozdravnik« na ogledni oddelku »Jutra«. 34458

Jedilonošo

dobro iznajdenega sprejme večja restavracija v Ljubljani. Naslov pove ogledni oddelku »Jutra«. 34479

Stroga hišnika

za hišo na Sodu sprejme takoj J. Predorčič, Ambrožev trg 7. 34469

Praktikantinja

z potrjeno izobrazbo, veča tudi nemščino, se takoj sprejme na poskušanje, brez honorarja. Lastnoročno pisane ponudbe na poštni pred. XVI, Ljubljana. 34447

Žensko

do 35 let staro, ki razume kuhinjo in tudi druga hišna dela, sprejemam v lojstvo hišo. Naslov pove ogledni oddelku »Jutra«. 34490

Pletiljo

dobro iznajdeno, Stanovalje in brata v hiši — plačila po dogovoru. Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34488

Ekonom

zmožen vseh vinogradniških in kmetijskih poslov, neotujen, voljšeje proti se sprejme. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega zaposlenja pod šifro »Ekonom« na ogledni oddelku »Jutra«. 34481

Vpokojen železnikar

ali otrokni, pošten, se dela zmožen, dobi mesto hišnika na Gorjanskem Naslov pove ogledni oddelku »Jutra«. 34457

Komerčelnega ravnatelja

isče tovarna »Konopolja« v Backi Ponudbe z navedbo dosežene prakse na ogledni oddelku »Jutra« pod šifro »Komerčelnega ravnatelja«. 34460

Zastopnika

dobrega, inteligentnega in odgovornega isče proti takojšnjemu nastopu za svoje podjetje v Ljubljani svetovna vrtnica. — Zasluslek dobrih. Oferte na ogledni oddelku »Jutra« pod šifro »Zastopnik«. 34469

Potnike (ce)

za Slovenijo, sposobne gospodinjice in tudi gospodinjice, isčem za stalno ob visokem zaslužku. Upravitelj velike trgovske se nahaja v Celju. Gosposka ulica — hotel »Zvezda« soba št. 2, kamor se je obrniti v svrhu informacij. 34413

Službe

Šivilja smokna vsakega dela, se pripravlja posluži. Ponudbe na ogledni oddelku »Jutra« pod »Dobra moč«. 34472

Stenografinja

z veliko prakso, isče mesto. Ponudbe na ogledni oddelku »Jutra« pod »Velika praksa«. 34460

Postrežnica

isče mesto za dopolnjevanje in pomočnike ure. Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34480

Stenografinja

in strojništva za slovenski, srbohrvatski in nemški jezik, z daljšo prakso, zmožna tudi samostojne korektur, isče službo v Ljubljani. Dopise pod šifro »Stenografinja« na ogledni oddelku »Jutra«. 34463

Knjigovodja

perfektno bilancist isče zaposlenja do polno ali pop. Prijave na ogledni oddelku »Jutra« pod »Bilancist«. 34486

Natakar

inteligenten, mlad, liče primerno službo v restavraciji ali kavarni. — Ponudbe na ogledni oddelku »Jutra« pod šifro »Natakar«. 34451

Dekle

srednjih let isče mesto natakarice: zna šivati, pomagala bi tudi v gospodinjstvu. Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34460

Kontoristinja

mlajša, izvežbana, z večletno pisarniško prakso — zmožna tudi vsej podjetje samostojno voditi, le mesto kontoristinja ali blagajničarka pri kakršnekoli podjetju. Pismene ponudbe proti na ogledni oddelku »Jutra« pod šifro »Samostojno vodstvo«. 34480

Pletilja

z svojimi strojem isče službo — oziroma sprejme delo na hišo. Naslov pove ogledni oddelku »Jutra«. 34491

Sobarica

z letnimi sprečevali isče mesto — najraje v Sloveniji. Ponudbe na ogledni oddelku »Jutra« pod »1. decembra«. 34488

Prodajalka

melane stroke, veča slov. in nemške jezika, z večletnim spričevalom, želi prenesti službo. Cenene ponudbe pod »Zanesljiva 489« na ogledni oddelku »Jutra«. 34459

Kinooperater

z večletno prakso isče stalno nameščenje — Ponudbe pod »24-10-101« na Publicist d. d. Zagreb. Gunduličeva 11. 34457

Blagajničarka

dobro izvežbana, želi službo v kavarni ali restavraciji. Ponudbe na ogledni oddelku »Jutra« pod »Blagajničarka«. 34463

Mesto gospodinjice

pri samostojnem gospodinjstvu isče za takoj inteligentna, dobra in marljiva gospodinjica. Ponudbe na ogledni oddelku »Jutra« pod »Mesto«. 34462

Prodaj

Sobna palma (filodendrum, veliko, velično listov 35 x 50 in dva postelji z 1 peresnico in 1 posteljo omarico zelo poceni napredno na Rimski c. 9/II. vrata št. 16. 34461

Lepo ogledajo

prapravo na model sajov, napredno na 900 Din na Karloviški cesti št. 18/1. 34471

Pohišto

Spalnica z modrenimi posteljami, s biserirani in omarmirani ter kuhinjska naprava napredno skupno ali tudi posamezno v Šubičevi ulici št. 8/1, levo. 34478

Slovenski Narod

»Svetovna vojska« letniki 1916-1926, vezano prodam. Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34460

Lorgneto

(Schluppi) starinsko broje, kaplino banjo prodam. Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34476

Damske čevlje

in oblake prodam. Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34464

Šestsežni avto

dobro ohranjen, napredno za 15.000 Din v Rožni ulici št. 34468

Košuta

napredno v šolskem drevarstvu na stojnici g. Ivana Javornika, poleg mesarskega mesta, v četrtki, dne 18. t. m. od 11. ure naprej. 34466

Stedilnik

(Tischherd) lep, skor nov, po ugodni ceni napredno. — Naslov v ogledni oddelku »Jutra«. 34466

Emalirani štedilnik

skor nov, 85 x 60 cm. na prodaj za 1800 Din Naslov pri 41 ugi v Ljubljani, klub »Kazina«. I. nadst. 34464

Sveže morske ribe

nudi vsak petek Ant Stacul v Ljubljani. 34464

Orehe in ližol

kapite najceneje pri Sever & Ko. v Ljubljani. 34468

Dvokolesa

popravila najbolje, najhitreje in najceneje Florjancič, Nunska ulica 3. 215/1

Drva

hrastove odpadke od parketov dostavlja vsaki ceni za 400 m. parja iz V. Sognetihi Ljubljana, na gorjanskim kolodvoru. — Pri odvzemu večje množice stačen ponud 120

Trg. pomočnik

ki hoče dobiti dobro plačo in stalno mesto, mora biti obsemen, izločbeni aranžer. V oporo se Vam nudi knjiga »Izločbeni aranžer« s 183 slikami in navodili — Cena 60 Din. — Podružnica »Jutra« v Celju »388«. 34498

Stikalna plošča

namern

M. Zévaco

Papežinja Favsta

Roman

Skozi množico rjovečih ligarjev, ki se brez poveljnikov in brez orožja niso upali napasti, je dospel Pardaillan s Crillonom in njegovo četo do Novih vrat — baš tedaj, ko so obveščene stotnice z vseh strani prihiteli na Gréviski trg... Garda je odkorakala skozi vrata; ko je bil poslednji vojak onkrat dvignega mostu, je vsa nepregledna truma meščanov zatulila od onemoglega gneva. Crillon pa se je tisti mah obrnil k Pardaillanu in mu je vrgel roke okoli vratu.

»Imenovali so me Hrabrega,« je dejal; »poslej bo ta priimek vaš!«

»Podvizajte se, gospod,« je rekel vitez. »Občudovala se bova lahko pri drugi priliki, ko ne bo tako vroče kakor nocoj...«

»Pojdite z menoj, gospod!« je vzkliznil Crillon, zadivljeno zroč svojemu rešitelju v bistri, umni obraz. »Kralj vas napravi za polkovnika!«

»Eh, gospod,« je mirno odvrnil Pardaillan, »čemu bi se ponujal drugemu za polkovnika, ko sem sam sebi maršal?«

Crillon je stresel grivaste lase.

»Ne vem, kam merite,« je dejal; »vem pa, da vam ni kmalu enakega pod solncem. Bog in bogme, da ima kralj deset mož vašega kova, če jutri bi spet sedel na prestolu!... Nu, z Bogom, dajte mi roko.«

»Evo je!«

»Kdo ste? Kako vam je ime?«

»Vitez de Pardaillan! Z Bogom, gospod de Crillon. Recite kralju, naj ne pozabi moliti zame pri svoji prihodnji procesiji!«

Vrli Crillon ne vedoč, ali je govoril vitez zares ali za šalo, se je obrnil k svojim vojnikom ter ukazal: »Naprej!« Odhajaje se je še enkrat ozrl in z mečem pozdravil tega moža, ki ga je vsaka njegova beseda navdajala s strmenjem.

Pardaillan pa je segel vojvodi Angoulémskemu pod pazduho, kakor da se ni zgodilo nič posebnega.

»Vrniva se v mesto skozi Montmartska vrata,« je dejal. »In stopiva se okrepčat k 'Vedeževalki', k dobri gospe Hugueti Grégoir-jevi, moji stari znanki! 'Vedeževalkino' vino. Svetlost, je zame najboljša na svetu: moj oče ga je rad pil... In Hugueta me je imela rada... Misel nanjo mi vselej obudi spomin na tiste srečne, minule čase, ko sem tudi jaz še ljubil in koprněl!...«

IV.

Krvnik

Pariz se niti do večera tistega dne še ni čisto umiril. Gruče meščanov v oklepih in čeladah, s sulicami, helebardami in arkebuzami v rokah so se razgovarjale na križiščih; po vseh ulicah je odmeval težki korak patrulj; zdaj pa zdaj je prihajal mimo kak velikaš s svojim spremstvom. Meščani, vojniki in gospoda, vsi so imeli na prsih beli križ, znamenje Lige, ali pa so nosili okoli vratu rožni venec; zakaj ves Pariz je bil v pravkar ustanovljeni »Bratovščini Rožnega venca« in gorje tistemu, ki bi se ji bil izkušal odtegniti.

O mraku so mimogredoči videli pri Belgoderovi telegi četvoričo ljudi, ki so potegnili iz voza zabito krsto in so jo dvignili na ramena. V krsti je ležala Simona, na veke skrita človeškim očem... Skrivnost Violetine rojstva, ki jo je hotela razodeti v svoji smrtni muki, je z njo vred odhajala tja, kjer so vse človeške skrivnosti brez pomena!...

»Pojdi z njo!« je rekel cigan devojki. Violeta ga je osuplo pogledala. Njene oči so bile kalne od obupa te strašne minute.

»Tak pojdi!« je ponovil Belgoder z zlovesčim nasmehom. »Menda ne misliš pustiti svoje matere same na poslednjo pot?... Pojdi, dovolim ti, da jo spremljaš...«

Dekle toliko, da ni kriknilo od hvaležnosti. Prvič, od kar ga je poznala, je imela za cigana prijazen pogled...

Ko je odhitela za pogrebci, jo je Belgoder nekaj časa spremljal z očmi. Nato se je obrnil k orjakoma, ki sta sedela na stopnicah:

»Spravita telego v krčmo. Lahko da me nocoj ne bo domov... In Violeta,« je dodal z zamolklim glasom, »Violeta se ne vrne nikoli več!...«

Oddaljil se je z dolgimi koraki, stiskaje se k zidovom hiš in sledeč Violeti od daleč, kakor divja zver sledi svoji žrtvi...

Tisti mah, ko je Violeta krenila za krsto, je stopil izpod bližnjega pristrška mož v črnem plašču s široko oglavnico, ki mu je zakrivala malone ves obraz. Sklonil se je naprej in turobno zrl za mladenco, dokler ni izginila.

»Daritveno jagnje je na poti,« je zamrmral. »Treba je le še poklicati žrtvovalca... O, strašni posel!... Nesrečno dete, ki te pričakuje Favsta, vladarica brez srca!...«

Med katedralo in Dvorcem je stala sredi Calandrske ulice nizka, garjava hiša, ki se je zdela že navzven nekam izobčena sredi svojih sosed.

Vsak je napravil mimo te hiše velik ovinek. Ako jo je pogledal moški, je zaklel; ako je bila ženska, se je prekrizala in prebjevala...

V hiši je bila mrzla soba z mrkim pohištvom in golimi stenami. Ki jih ni krasilo nič razen velikega križa iz črnega lesa. Tu je sedel v širokem naslanjaču mož orjaške rasti, s komolcem oprtim ob porgnjeno mizo in s čelom naslonjenim v široko dian. Stara služkinja je tiho smukala mimo njega sem ter tja.

»Ali mar ne boste jedli, mojster Claude?« je vprašala naposled in obstala pred njim.

Velikan je trudno skomignil z rameni.

»Še vedno ti strašni spomini na vaš nekdanji posel, jelite da?« je povzela čez nekaj časa.

»Ne,« je rekel Claude z ubitim glasom in zmajal z glavo.

»Oh! Tedaj mislite na otroka?...«

»Brez prestanka!« je vzdihnil Claude, kakor da govori sam s seboj. »Minute, ko me ne strašijo prikazni mojih žrtev, so zame najbolj strašne, zakaj takrat mi vstaja ona pred očmi... Osem let, gospa Gilberta! Osem let je že, kar je izginila, kakor izginijo lepe sanje... O, dete moje! Kje si in kaj se godi s teboj, sladka vijolica, ki si mi dehtela nekaj let tega mojega prokletega življenja? Kje so tvoje mile višnjeve oči, kje jasni smehljaji tvojih ust? Nič več te ni, da bi mi zaklicala blaženo besedo: 'Oče!' In ker ni tebe, je okoli mene in v moji duši vse sama črna tema...«

Bolosten vzdih mu je napeel široke prsi.

»Gotovo je bila ta sreča prevelika zame,« je nadaljeval po težkem premolku. »Nisem je bil vreden, preveč gorja sem prizadejal ljudem... In vendar... pomnite li, gospa Gilberta?... in vendar sem bil dovolj ponižen in skromen! Samo po dvakrat na teden sem hodil k otroku... oh, ta dva dneva sta bila zame največja praznika!... S kakšno radostjo sem vselej slekel svoje proketo odelo! S kakšno radostjo sem že rano zjutraj oblekel meščansko nošo, v kateri me je poznala!...«

»Nikarite, mojster Claude! Ne vdajajte se spominom, ki vam trgajo srce...«

Kako se mi je od sreče vrtilo v glavi, kadar sem hitel v Meudon!« je nadaljeval Claude, kakor da je ne sliši. »Z drhtečim srcem sem stopil na vrt. Dobra Simona mi je prišla naproti... In šele dete! Priteklo je k meni z razprostrtimi ročicami; vzdignil sem jo k sebi, da me je lahko stiskala za vrat, lazila mi na ramena in me vlekla za lase... 'Mama Simona,' je klicala, 'poglej mojega očka!...«

Mojster Claude si je pokrtil obraz z rokami. Plakal je...

»Čemu se mučite, ko nič ne pomaga?« je rekla gospa Gilberta. »Ne trgajte si srca!«

Kupimo okrog 500 m

vodovodne cevi,

lahko tudi rabljene. Ponudbe na Krajni šolski svet v Dolici p. Misljinje 11970.

Dobro idoča trgovina

v Mariboru se pod ugodnimi pogoji odda s 1. 1. 1927. Posredovalci: vključno il. Dopisi pod "Sigurna bodočnost 177" na Novinsko agencijo Vrsič, Maribor, Urbanova 19

Milo "PALMOLIVE" dobite po vsem svetu, povsod in kjer hočete. Sklad šče za celo našo državo francoski magarin, Osijek. Za Slovenijo ROK ARHAR, Ljubljana, Poljanska cesta št. 27

SAVON PALMOLIVE

V materijalu in izdelavi neprekosljivi šivalni stroji „KÖHLER“ dobivajo se po brezkonkurenčnih cenah edino le z 10 letnim jamstvom pri tvrdki Ivan Auerhammer

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 3 katere ima ta tvrdka vedno v najmodernejših opremljenih za rodbine, šivilje, krojače in čevljarje na zalogi.

Prodaja tudi na obroke 244

Podeželske odre

opozarjamo

na veseligr v enem dejanju (4 osebe)

POPEK

(Cena 15 Din.)

(V istem "Odra" je še enodejanka: "Bogatin in smrt")

Knjigarna Tiskovne zadruga v Ljubljani.

Iščemo:

prerezovalce

(Zu-chneider)

preš valce

Podnude na: AND. JAKIL, tvornica koža i cipela d. d., Karlovac

Uprave za vesan olin

motorje na paro benzin in prazno olje in Diesel motorje dohavlja v najkrajšem času

ing. Emil Plewa

Wien XVII, Wattgasse 70-80

Za takojšnjo dobavo:

Uprave za vesan olin

12 16 20 23 25 28 30 32 35 38 40 45 50 55 60 70 80 100 PS

stroje na paro in motorje

2 2 4 4 6 7 15 100-120 220-400 PS

motorje na bencin

1-2 4 6 7 15 10 12 20 30 40 60 PS 177

motorje na prešno olje

5 10 12 20 PS

Moči se vračajo.

Polagoma od dne do dne, korak za korakom okrevate. To je čas, da se pomaga v njegovem napredovanju daja oč oslabljenem organizmu one sestavine, ki so potrebne, da se obnovi in preporodi tlo po boleznih.

Rekonvalescenta je treba intenzivno hraniti ali dobro paziti, da se mu, ne otežča želodec, ki je še slab, in ne prenese težke prebave.

OVOMALTINE

koncentrirana hrana sestavljena iz glavnih hranilnih snovi jaje mleka, slada in kakava služi poponoma in v vsem dvojestransko. Ona hrani organizem v zelo veliki meri, ter mu prinaša najhranilnejše prirodne jedi. Nadalje očuva želodec vseh prebavnih naporov ter vsebuje ermenit — dia-stazo, ki istočasno pospešuje prebavo in asimilacijo jedi.

Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:

100 gr 18-50 Din, 250 gr 36-25 Din, 500 gr 68-25 Din.

Zahtevajte poskusno pošiljatev skitujote se na ta list od

Dr. A WANDER d. d. tovarna farmacevtskih in di. etetnih preparatov ZAGREB Jurjevska ul. 37

Kdor oglošuje, ta napreduje!

Underwood

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves nad 2.000.000 strojev v prometu in rabl Zastopstvo LUDVIG BARAGA, LJUBLJANA Selenburgova ul. 6 telefon 980

Denarne naložbe posreduje vestno in varno, posojila oskrbi, posvetja prodaja in kupuje trgovske informacije daje dr. IVAN ČERNE, gospod. pisarna, Ljubljana, Miklošičeva 6.

LOKAL

Restavraci o, gostilno, kavarno ali kak drug primeren lokal s pritlikinami **iščem v najem.** Ako mogoče v centru mesta Ljubljane. Cenjeni dopisi na inseratni oddelček "Jutra" pod „M rno in sol dno podjetje“.

Zamenjam

lepo stanovanje

v Mariboru.

za enako v Ljubljani. — Prijazne ponudbe pod naslov „Mariborsko stanovanje“ na upravo „Jutra“ v Ljubljani.

Gospodje, če potrebujete

delavsko obleko modne plače nove kro oblike modni gilet raglan smoki g črno sukno žrak

KUPITE SUKNO

v veletrgovini

J. Grobelnik, Ljubljana

Na drobno Mostni trg Na debelo

ki uvaža v velikih množinah sukno v vseh cenah in kvalitetah.

Zadnje novosti blaga za damske plašče in kostume.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiu).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in val, borzna naročila, oredumi in krediti vsake vrste, eskompti in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. Izvz. vka. - redn. Ljubljana. Telefon 40. 457. 548. 803 in 80